
húsz nap az atomfürdőben

SÁFRÁNY IMRE

ELSŐ NAP

Takarók alatt pihenek az ágyban. Mellettem izzik a villanykályha ebben a kis, 4x3 méteres tábori szobában.

Már alkonyodik, de az első fürdés az Atomfürdőben megtörtént.

Az első katalógust erről a „népfürdőről” a Klinikán nyomta kezembe egy szemrevaló ápolónő. Azt mondta, hogy ezen a fürdőhelyen látott néhány vendéget, akiknek hasonló bajuk volt, mint nekem, és ott lábra kaptak. Ez már régen volt, de most, hogy tavaszodni kezdett, fölveltük a kapcsolatot ezzel a fürdővel. A második jó hírt az otthoni ápolónő mondta. „Nem ismertem rá a fekvő betegre, akihez hosszú ideig kötözni és injekciózni jártam. Az udvaron tevékenykedett. Maltert kevert, és falat rakott. Kikiabált: ismerjek rá!”

Levelünkre megjött a válasz, és megkaptuk a behívót mára.

Minden bevonuláshoz elég soká tart a készülődés. Az is véget ért, és ma reggel hatkor elindult velünk a széles „Volga”. Rövid megállás Újvidéken, ahol kiszálltak, akik ide készültek, és Belgrádba, aztán megindultunk délkeletnek.

A „Volga” vezetője azt mondta, hogy világúri táplálékot szívunk magunkba, amikor a plasztik tubusból mézes kávét fogyasztva kanyarogtunk Šumadija gyönyörű útjain.

Ahogy változik a táj, úgy valahogy változnak az utakon járók is.

Én nagyon szépen viseltem el a gyönyörű, szélesvásznú, plasztikus filmet, ahogy az utat a fővárosig neveztem, mert már régen láttam, és az a régen még az ősszel volt, azóta pedig elröpült egy vacak tél, és ez a tavasz úgy látszik nem lesz olyan vacak. Belgrád után átigazította a kocsivezető az ülésemet, és Šumadija szelíd tájait már csak úgy nézhettem, ha felemeltem a fejem abból a nyugágyszerű ülőkéből, amellyé ülésem változott, hogy kényelmesebbé tegye a beteg utazását az Atomfürdőig.

A katalógusban, melyet a fürdőből kaptunk, az állt, hogy a fürdő másodosztályú elhelyezéssel és fürdőmedencével rendelkezik, tehát szép, vízvezetékes és mellékhelyiségekkel is ellátott lakószobára gondoltunk.

Miután kikocsikáztunk Šumadijából, illetve a szelíd heveréssel és fejemelésekkel összekötött leskelődésből, mert jöttek a hegyek, felültem.

Láttam végtelenbe szétszórt és egymással összefonódó helységeket. Láttam férfit, aki vásárról bárányt vitt, láttam érdekes, tarkára festett szekereket és népviseleteket, és láttam autókat és teherautókat és gyönyörű lakóházakat, melyeket külföldön dolgozók építettek maguknak.

Vajdaság után egy kicsit mintha az időben utaztunk volna visszafelé, még ökröt is láttunk ekét húzni. Az asszony vezette az ökröket, a férfi pedig az ekét nyomta. Ökrös szekeret is láttunk a ciszternás teherautók mellett, és gyalogosokat az úton. Gyalogoltak a végtelen hosszú faluban, vagy gyalogoltak a végtelen hosszú falusorok között. A fasorok már szépen zöldelltek a helységeekben, a tulipánok és az orgonák virágoztak, a nap is szépen sütött, de a kocsivezető borúsán nézte az utat. Azt mondta: „Esőbe megyünk.” Ha tudtam volna járni, leszálltam volna megnézni a szépen kiszínezett szekereket. A külföldi keresetből épült villák nem voltak érdekesek, mert Európa-szerte látni ilyesmit, de festett szekereket, szépen pirosuló, festett szekereket nemigen látni sehol.

Az eső alattomosan jött. Először a borulás alá értünk, és ahogy fogyott az út, apró szemcsékben kipötytyözte az eső az ablaküveget.

Később már az ablaktörők is leírtak egy-két félkört, hogy újra megálljanak. A vezető mintha vitázni akart volna az esővel, ahogy Čačakra értünk, már zuhogott. Az ablaktörők szüntelenül működtek, de a forgalom nem gyérült, mindenki sietett, mindenki ázott.

Az esőben megkérdeztünk egy baktert: hol az Atomfürdő? A bakter megkérdezett egy másik embert, a másik egy harmadikat, végül összejött egy szép kupaktanács, és megtárgyalták, hogy vissza kell fordulnunk és öt kilométert robognunk visszafelé, ahol egy útkereszteződésnél el kell fordulnunk egy tarka házig. A tarka háznál balra kell fordulnunk. Az az irány.

Ezt meg is tettük. Tényleg ideértünk Gornja Trepčára. Itt újra megkérdeztük, és már jobban útbaigazítottak. Végül a zuhogó esőben megérkeztünk a fürdőhelyre. Egy vendéglő elé gördültünk, amelynek az első neve „Šumadija” volt, de az új táblán már az új neve díszleg: „Atomfürdő” vendéglő.

Ott derült ki, hogy az igazgató, az Atomfürdő igazgatója Čačakon van, a pénztárnoknál sem volt ott, az ügyeletesnek pedig fogalma sem volt róla, hogy érkezünk.

Pedig ez az érkezés alaposan le volt levelezve, a másodosztályú panzió kétágyas szobával le volt foglalva, így hát a jelenlevő atomfürdősök szaladgálni kezdtek, hogy elhelyezzenek bennünket. Először két beteghordár be akart vinni engem is a vendéglőbe, utána megindult a hajsza a szobáért, ami le volt rezerválva, de amelyről nem tudott senki. A vége az volt, hogy kiosztották számunkra ezt a szobát, ahol most diktálok.

Az első ismerős a Szomszédasszony volt. Miután bepakoltuk a holmit: az írógépet, az elektromos számítógépet és a többi motyót, Asszonyom átment a Szomszédasszonyhoz, aki ezzel fogadta: „Baszd meg, hoztál részt, lábast és kannát?” Amikor megtudta, mekkorát hibáztunk, felaján-

lotta segítségét. Még azt is mondta: „Holnap úgyis megyek haza, majd hozok neked is tojást.”

Asszonyom elment a boltba, melyet zárva talált, de talált joghurtot, melyet üveg pohárban árulnak, és a bódés azt mondta, „vidd csak a poharakat, majd holnap visszahozod”. Időközben a Szomszédasszony bekopogott, benyitott, és megkérdezte: „Elment az Asszony vásárolni?” „El.” „Fürödsz ma?” „Meg kellene kérdeznem az Orvost.” „Fenét, kölcsönzők én jegyet, csak ne mulasszátok el a fürdést.”

Jegykölcsonzés nem lett, mert Asszonyom megtalálta a jegyárust, aki a vendéglőben sakkozott, és azt mondta, hogy aki jegyet akar, először igyon meg egy kávé, míg befejezi a partit. Ezt kedvesen mondta. Jegy mégis lett, utána megkerestetett a két betegcipelő. Elszállításom így történt. Meg is fürödtem, és most az első atomfürdő után várom a holnapot, hogy meglássam az Orvost is, azt a Jovót, akiről a Szomszédasszony holtbiztosan állította, hogy holnap megérkezik.

— Hol is volt az a kecske?

— Egy régi autóbuszban, ahol még a gumik is a kerekeken vannak. A kecske ott állt bent a fülkében, és az ablakon bámult ki.

És lassan elkezdődött a békakoncert. Az elállott eső fölött zengett.

MÁSODIK NAP

Az éjszakai békakoncert közben Topolovra gondoltam. Ő rengeteg talányt adott fel még ittlétekor is, de mielőtt elindultunk volna a „Volgával”, betetőzte talányait. Az utolsó pillanatban futott be a postás, és agyonbélyegzett, repülőpostával érkezett ajánlott levelet nyújtott át. Meg sem néztem. Azt hittem, valamelyik külföldön élő barátomtól érkezett, akivel héba-hóba levelet váltunk.

Most a koncert alatt kitapogattam a holmiból a repülőpostát. Nem akartam villanyt gyűjtani, nehogy ez az úgynevezett másodosztályú panzió felbomoljon, hanem szépen a hüvelyk- és a mutatóujjammal kitapogattam, és kihúztam a csomagból. Még amikor a postás átnyújtotta, láttam, hogy Hongkongban tették repülőre. Most, a tapogatás közben rájöttem: a levelet Topolov küldte. Kitapogattam a levélben a három ólomsörétet.

Az Atomfürdő katalógusaiban írva vagyon, hogy az Orvos péntek kivételével mindennap jelen van. Tegnap nem volt itt, ma sincs itt. Ezt az Asszony az ápolónőtől tudta meg, akit nagyon nehezen lehetett meggyőzni, hogy mi ebbe az összkomfortos másodosztályú barakkféleségbe, ahol az ágyakon, lámpán és villanymelegítőn kívül más nincs, már tegnap beköltöztünk. Végül a hölgyecske föllapozta a vendégkönyvet, és rájött, hogy ha itt is vagyunk, mégsem vagyunk itt, mert nem vagyunk beírva.

Ennek a zavarnak a vége ma időlegesen eldőlt, mert egy tisztviselővel hajlandó volt az Asszonyt fogadni, miután a vendéglőben megivott egy kávé.

Ő beiktatott, kiírta a beteglapot, és elfogadta a pénzt.

Tehát tegnap nem is voltunk itt. Nyilvántartott ittlétünk a második napon kezdődött.

— A kecske még mindig abban az autóbuszban táborozik?

— Igen.

Az imént a Szomszédasszony kopogott be egy adag frissen főzött török kávéval. Leültették, és amíg a „beteg” az ágyon feküdt, az asszonyok kávéztak és cigarettáztak.

A társalgás a gyapjúról, a kötésről és a Szomszédasszony szomszédasszonyáról is folyt. Azt mondta: „Baszd meg, kávéscsészéket kértem tőle kölcsön. Azt hiszed, adta? Van énnekem pénzem. Vehetek. De azt akarom látni, ember-e.”

A mai nap két fürdést hozott. Reggel úgy fürödtünk, mint tegnap, de délután jött a medence. Kis medence, és főleg nyomorékok fürödnek benne ebben a váltásban, de nekem nagyon jól jött. Ez után már csak a medencés fürdés jöhet, mert nagyon jól lehet a vízben mozogni.

Topolov is mindig a vízről álmodott. Azon a bizonyos emeleten, ahol együtt laktunk, gyakran meglátogattuk egymást. A beszéd témája többször a víz volt. Egy furcsa napon, amikor hihetetlenül rosszkedvű volt, a halálnemek is sorra kerültek, és Topolov nem győzte bizonygatni, hogy az emberek legnagyobb baromsága a temetési cirkusz. Még történelmi háttérrel is adott állításának, belekeverve az egyiptomi piramisoktól a fekete lobogókkal díszített masírozásokig mindent. „Ha én egyszer megunom az életemet, én ugyan elveszem a kedvüket az életben levőknek a temetési szertartásomtól.” Megkérdeztem tőle, hogy ezt hogy képzeli, mire azt felelte, hogy csodálatos zsákocskákat rakott tele ólomsörétekkel. Ha pedig arra kerül a sor, hogy búcsút vegyen, azt mondta, hogy fölül egy hajóra, és megvárja, amíg az a hajó kiér a nyílt tengerre. Odalopakodik a fedélzeti korláthoz, és zsebében a csodálatos zsákocskákkal ügyesen átveti magát a korláton. Senki észre nem veszi, a hajó úszik tovább, ő pedig ólmos zsebeivel együtt megindul, úgy mondta, „az őshazába”.

Lemarháztam, mert a szimpatikus embereket szívesen lemarházom, ha valami marhasággal traktálnak.

Jóban voltunk, és egy újabb eget verő vita után úgy hiszem ki is egyeztünk.

De ez a kiegyezés még nem küszöbölte ki teljesen a bizonytalanságot.

HARMADIK NAP

A mai napnak két szenzációja volt. Kétszer bazénban fürödtem, két ellentétes eredménnyel. Délelőtt az alsó medencében, ahol állítólag erősebb a víz, délután pedig a felsőben, ahonnan tegnap a korlátba kapaszkodva a lépcsőn gyönyörűen kigyalogoltam.

Most a fenti erősebb víz megállította mozgásomat, tehát ezentúl kerülni igyekszem.

A Szomszédasszony ma fürdés után hazautazott falujába, amely innen egy hajításra van, mert egyik unokaöccse berukkol, és a hadseregbe vonulása előtt dáridót fog csapni. Ez azt jelenti, hogy a Szomszédasszony férje bárányt süt, vagy bárányokat, hiszen ezen a vidéken a bevonulás előtti búcsú nagy ünnepet jelent.

A vendéglő egyik énekesnőjének az öccse is hasonló összejövetelt fog

rendezni, most kíváncsian várjuk, milyen híreket hoz a Szomszédasszony a mulatozásokról, hiszen holnap reggel már visszajön.

A vendéglőnek két énekesnője van, és esténként, ha összejönnek a mozogni tudó betegek és azok, akik parádés luxusautókon az atomvízért járnak, no meg a munkások, akik a most épülő stacionáron dolgoznak, az énekesnők szolgáltatják a hangulatot. Az egyiknek bokáig érő piros ruhája van, a másiknak ugyanolyan, csak zöld színű. Az egyik énekesnő a harmonikáshoz ment férjhez, és már felépítették a közeli faluban a hatalmas házat, és beszerezték a házhoz szükséges holmit. Ezen a vidéken úgy tartják számon egyesek jellegzetességét vagy értékét, hogy hány helyiségből álló házzal rendelkeznek.

A Szomszédasszony lánya is, aki most Németországban egy aggodalmas házában ápolónő, felépítette tizennyolc helyiségből álló házat, és ott kint arról álmodozik, hogy itthon nyugdíjasként milyen szépen, nyugodtan fog majd élni abban a házában. Ennek az ápolónőnek a férje asztalosmester, aki szintén kint dolgozik, és ő is hozzájárult ehhez a gyönyörű hazai házához a felépítéséhez.

Itt most csendes a vasárnap, és gyakran szóba kerül, hogy mekkora sokadalom lepi el szezonzárban az Atomfürdőt, mert nemcsak a gyógyulók özönlenek ide, hanem kirándulók is, hiszen a vidék nagyon csalogató.

A stacionár betonváza már itt ágaskodik, és a szerződés szerint nyárra meglesz, ám ha az építővel olyan szerződést kötöttek volna, hogy büntető kamatot fizet, ha késik, akkor ez a hatalmas épület nagyon kevés pénzébe kerülne az idevalóknak, hiszen amilyen a munka tempója, még jövő nyárra sem készül el.

Híre ment, hogy holnap már biztosan megérkezik az Orvos.

Ma még csak az történt, hogy a 27-es számú barakképületből átköltöttünk a 28-asba. Ugyanolyan szép, mint az a 27-es volt, csak nincs lépcsősor a bejáratánál.

Már a 28-asba pihentünk, amikor a ház előtti útról olyasféle hang halatszott, mint amikor otthon nálunk a dinnyeárus nyáron az eladó dinynyéjét kínálja. Az Asszony ajtót nyitott, és a barakk előtt magas, fehér hajú asszony állt kosaraival. Kiderült, hogy a hűvös idő zargatta ide fel, hiszen a piac üres. Nincs vásárló. Így jutottunk finom friss kajmakhoz és szerb túróhoz. Ráadásul még néhány csomó zöldhagyma is bevándorolt új barakkunkba. Ha már a kajmaknál tartunk, feljegyezhető, hogy a bódében minden reggel kapható friss szerbiai lepény, amely ezzel a kajmakkal isteni eledel.

Még csak annyi jegyezhető ehhez a naphoz, hogy a felső bazénban, ahányan voltunk, annyi köztársaságból kerültünk össze, és ki is neveztük ezt a napot a felső bazén föderációs napjának.

NEGYEDIK NAP

Ma visszajött a Szomszédasszony, és megjött az Orvos.

A Szomszédasszony már korán reggel keresett bennünket tegnapi barakkunkban, de ott idegen arcok néztek ki rá az ablakon. Megindult errefelé, és itt, ahol az ajtóban meglátta a tolokocsit, bekopogott.

Néhány szál orgonát, néhány szelet malacpecsenyét és kalácsot hozott, és nem állt be a szájára a nagy legénybúcsúról, ahol a legény nem azért

búcsúzik, mert nőszül, hanem mert katona lesz. Nagy elégedettséggel jelentette ki, hogy a zöld ruhás énekesnőnek az öccse is megy katonának, de közel sem volt olyan ünnep náluk, mint a Szomszédasszonyéknál.

Az Orvos tizenegyre ígérkezett, de addig már egy fürdést is lebonyolítottam. Ez az egyes szám első személy azt jelenti, hogy az Asszony felkészít, hogy a hordárok elszállítanak, a medencében fél órát időzöm, és akkor úgy, ahogy oda, úgy vissza.

Az Orvos fiatal, okos arcú legény, aki szépen kopogott az ajtón, bejött, bemutatkozott, és lebonyolított egy olyan szabályos vizsgálatot, amelynek minden pontját már jól kitapasztaltam más helyeken, más egészségügyi intézményekben, de a fiatal Orvos megkapó biztossággal zavarta le a tesztek sorrendjét, hogy végül megállapítsa, hogy itt sárfürdő is kellene, de arra még nincs lehetőség.

Nyáron, az udvaron, egy ólszerű épületben, a betonpadlóra hordják a sarat, és ott kengetik egymást a betegek. Mikor lesz itt intézményes, szakszerű terápia?

Tegnap este nem tudtam elaludni, és újra Topolov repülőpostája jutott eszembe. Ha ő ezt a levelet Hongkongból adta fel, akkor az óceánjáró fedélzetéről, mielőtt az ólomsóréteket bedobta volna a tengerbe, az egyik zacskóból kivethetett három sörétet, hogy nekem valahonnan repülőpostával elküldje.

Turkáltam a holmi között, és újra elővettem azt a hongkongi levelet. Főlszakítottam, és tényleg, úgy, ahogy kitapogattam, ragasztószalaggal oda volt erősítve a pehelykönnyű repülőlevél belső felére a három sörét, alá pedig az ő jellegzetes kusza írásával ez volt írva: „Mestró, a zacskók már az Indiai-óceán fenekén pihennek. Itt van belőlük három sörét, neked emlékébe.” Mást nem írt. Most azon töröm a fejem, hogy nem ug-ratás-e ez is, hiszen a többi sörétet bent hagyhatta a kabátzsebében, a levelet bedobhatta a hajó levélszekrényébe, de az is lehet, hogy ő is az óceán fenekén pihen.

A napokban előkerestem azt a halom papírost, melyet a hongkongi levél érkezése után belegyömöszöltem holmim közé, hogy kielemezzem: ennek a nyavalyás Topolovnak milyen kiútja lehet, vagy lehetett.

Egy furcsa téli éjszaka fölhívott telefonon, és megkérdezte, átjöh-e hozzám. Nálam épp vendégek voltak. Visszakérdeztem: átmehetek-e én Tehozzád? Azt mondta: jöhetsz.

Valószínűtlen éjszaka volt, mert a naptár szerint nagyon hidegnek kellett volna lennie, mégis valóságos tavaszi éjszaka volt. Ittuk a kávé, és Topolov akkor fecsegte el, hogy nagyon szeretne Hongkongba eljutni. Mierőtemre azt válaszolta, hogy Hongkongba nemcsak az istentelen keveredés és színes összevisszaság vonzza, hanem azt is hallotta, hogy ott csodálatos bordélyházak virágoznak. A csodálatosat is megmagyarázta, mert neki az volt a csodálatos, hogy ott megvakított leánykák fogadják az élvezetvásárlókat. A vakság állítólag azért plusz, mert a vak tapintási érzéke felfokozódik.

Egy hónappal ez előtt a „hongkongi” éjszaka előtt Topolov egy halom gyúrótt papírt hozott át, azzal, hogy használjam fel ezeket az „írományokat”, mert ő útra készül, és lehet, hogy egyszer én ennek hasznát vehetem. A papírhalmazt begyúrtem íróasztalom legalsó fiókjába, és miután Topolov eltűnt, valahogy rendezni próbáltam.

Valami tudományos-fantasztikus műre emlékeztető színdarabkísérletet találtam ott. Amikor indulásom előtt ez a hongkongi levél befutott, az elrendezett papírcsomót is begyűrtük egyik bőröndünkbe. Ide másolom Topolov legjobb kézírásával leírt két papírszeletének tartalmát:

Elmélkedés az első felvonás koreográfiájához.

Mivel a tervezett egyenes adás, a Földnek szóló egyenes adás előbb kezdődött, mint ahogy ezt Ezüst kiokoskodta, hiszen Rozsda megnyomta a megfelelő gombokat, és ő is meg a töle fiatalabbak is megkezdték a táncot a már előre beütemezett zenére, az első felvonás nézői az ismert zenére ismeretlen táncot látnak, hiszen a fényfal mögül az ottani normák szerint szabályos táncmozdulatok a fényfalon innen rendelkezlenes lassúsággal érkeznek meg.

Figyelembe kell venni, hogy az első felvonásban megelevenített tánc az idő szeszélyes játékának eredménye, hiszen a fényfal mögött hihetetlenül lelassulnak a földi idő szerint felhúzott időmérők, és ott nem évek, évtizedek, évszázadok múlnak el, hanem fényévek, fényévtizedek, fényévszázadok és fényezredek.

A földi idő száguld, ott a fényfalon túl pedig új mértékre állt át az idő. A koreográfia feladata lenne, hogy ezt a végtelenbe bomló időt érzékeltesse.

Az első felvonásban kimondott szavak is hihetetlenül elnyúlnak. Ezt talán azzal érhetnők el, hogy a kimondott szavakat a néző számára majdnem nevetségesen nyújtott szó-ta-go-lás-sal ejtik ki.

Ezüst megjelenése a színen szintén ilyen majdnem nevetségesen lassú és a mozdulatok is ilyen szó-ta-go-lás-sal történnek.

Ez a felvonás a maga groteszk nyújtottságával ellenpontként szolgál a második felvonásban már átállított mozdulatokra és már átidegződött mondatokra.

Hihetetlen! Ez a balek, aki most talán Hongkongban a vak leánykák bájjait szürcsöli, ilyen szöveget írt? Nehéz volt lemásolni, de megvan. Nézzük a következő papirozt:

Elmélkedés a második felvonás koreográfiájához.

Ebben a felvonásban hirtelen történik a változás. Ezüst átállítja az úrhajó legénysége és a saját mozdulatait, szavait, és az igazi egyenes adás ezzel a felvonással kezdődik el.

Mégis látni, hogy az úrbarlangok lakói a kellő tisztelet mellett érzékelhető gúnnyal viseltetnek az „egyenes adás” iránt. Egy kissé lenézik Ezüstöt, mert lehet, hogy feleslegesnek tartják a bekövetkezett „bogarasságot”, hiszen közülük senkit sem érdekel a régi planéta TELJESEN ÚJ lakossága, és nevetséges számukra az is, hogy Ezüst mekkora féltékenységgel őrizi ebben az adásban a szavak igazi értelmét. Számukra eszelősség az, hogy azon a nagyon régi, de az időugrások miatt mégis nagyon új, pici planétán annyira fontos, leg-

alábbis Ezüst bogarai szerint, az, hogy a szavak igazi értelmét kell aláhúzni.

Ebben a felvonásban ki lehetne fejezni azt is, hogy aki szól, ha szemére szorítja tenyereit, akkor gondolatának képe a színpad hátsó világos falára vetítődik. Ezzel kihangsúlyoznánk, hogy amit Ezüst ebben a felvonásban egyenes adásban annak a planétának szánt, ahonnan jött, szerinte végtelenül fontos, majdnem nosztalgikus, majdnem romantikus és majdnem szentimentális.

Világgá megy egy balek, és itt hagy nálam egy színmű-szöveget, amilyent még sohasem láttam, sohasem olvastam. Megállj, Topolov! Te énvelem ki szeretnél babrálni, azzal a három puskasöréttel, hogy én azt higgyem, hogy tenger alatt vagy, vagy azt higgyem, hogy Hongkongban vagy vak leánykáidnál, pedig nem vagy ott, hanem lesed, hogyan lopom el irodalmadat és hogyan leszek egy ilyen balek érdeméből színműíró. Hát lesd! Ha a tenger alól lesed, ha Hongkongból, ha innen valahonnan közelebből, észreveheted majd, hogy ez a színmű nem az én szövegem, hanem a Te alkotásod.

ÖTÖDIK NAP

A mai nap legnagyobb újdonsága, hogy megint bekopogott az az idevalósi asszony a kajmakkal és zöldhagymával, mert a Szomszédasszonyt kereste, de ő éppen fürödni volt. Vettünk kajmakot és zöldhagymát, és mire ez a vásár lebonyolódott, megérkezett a Szomszédasszony is.

A kajmakos asszony meleg málét hozott ajándékba a Szomszédasszonynak, mert tegnap fürdés közben kisütötték, hogy rokonok. Mi is kaptunk ebből a máléból.

Amikor a Szomszédasszony kezébe fogta a friss, meleg ajándékot, finoman, vigyázva kibontotta, és megcsókolta. A csók után tört belőle egy darabot nekünk. „Ha nem eszitek meg, el ne dobjátok, adjátok vissza.”

Dehogy nem ettük meg a gyönyörű, meleg málét, melyről később kiderült, hogy fehér kukoricából darálták vizimalmukon, és paraszt kemencében sütötték.

A kajmakos asszony még ki sem ért a barakk-sorból, már elfogyott a szép darab fehér málé kajmakkal és zöldhagymával. Még egy tojást is kaptunk és három almát.

Az asszony kezében a kosár mellett egy levél is volt, Németországból kapta. Az övéi is ott dolgoznak. Ő arról nevezetes köztünk, hogy gyönyörű slingelt alsószoknyákban jár, olyanok, amelyeneket dédöreganyánk hordtak, és ez alatt kintről kapott feszes gumibugyit hord.

Az ablak előtt reggel egy kislány ment el, és bebámult az ablakon, megállította az asztalon tányérban sorakozó banánsor. Az Asszony behívta, adott neki két banánt, hogy az egyiket egye meg, a másikat vigye el ikertestvérenek. Délután éppen alvás volt napirenden, amikor megzörgettek az ajtót. Az Asszony kinyitotta. Aki zörgetett, éppen az ikertestvér volt. Nagy csomó friss zöldhagymát tartott kezében. „Itt van nektek zöldhagyma.” A zöldhagyma elfogadtatott és a kislány is kapott két banánt.

Ma újra vásárlás volt, hiszen közeledik az ünnep. A vásárolt szállítványból egy resó is előkerült, melyről a kereskedő azt mondta, hogyha valami nincs vele rendben, a villanszerelő majd helyreigazítja. Ma délután a villanszerelő is bekopogott, megnézte a resót, két hatalmas kezével bedugta a zsinórt, és a resó működni kezdett. Ez volt az a nagy javítás.

Lehet, hogy az Atomfürdő bennünket is így javít meg.

Nem lehet kihagyni a medencében előírt félórás szereplések közben látható jeleneteket, melyeket egy kis képzelőerővel könnyen a sixtus-kápolna freskójának alvilági jeleneteihez lehet hasonlítani: megmerevedett testeket húznak bele a medencébe, hogy ázzanak, és ugyanolyan mereven cipelik ki azokat az ázás után.

Itt még egy lélekбúvárnak is akadna kutatnivaló, hiszen a megmerevedett, megbénult, valamikori emberekhez mindenki másképpen viszonyul: egy vidéki hatalmas ember bénán, fiától szállítva nyúlt ki a medencében, a fiú nem hagyhatja ott az oda cipelt testet, pedig a tolókoszt kellene odakészíteni, időközben benyit az ázó, merev ember hitvese, és nézi a megbénult férj és a fiú kínlását.

A barakkokban is sokszínek a lakók. Ma reggel egy nénit vettünk észre, ahogy a barakkunk előtti kis árokba babfőzeléket önt, egy méterre a szabályos szemeteskannától, száraz levelet kaparva rá. Ahogy a néni után néztünk, láttuk, hogy az ő barakkja előtt is ott áll a szemeteskanna.

Ma a betegszállítók aranyos meglepetést táltak Asszonyomnak és nekem: a medencében csak mi ketten fürödhettünk volna. Odafelé menet Asszonyom odaszólt a Szomszédasszonynak: „Gyere fürödni!” Azt hitte, hogy a szemérmes nénike úgysem fogadja el a meghívást. Jóízút lubickoltunk, amikor befutott a szemérmes hölgy. Ő is levetkőzött, és mezítelenül becammogott medencénkbe. Az igaz, hogy szemérmesen a medence hátsó falához húzódott, és ott feküdt vízszintesen a vízben mozdatlanul a fél óra végéig.

Később nagy bölcsen így szólt Asszonyomhoz: „Te csak ezután is úgy fürödj, ahogy az neked rentábilis.”

HATODIK NAP

Ma reggel bekopogott és benyitott a Szomszédasszony. „Csak tessék”, mondom neki, „ide ruhában is be lehet lépni”.

Szidom az Atomfürdőt, mert itt a vízen kívül egyetlen centiméter sincs beütemezve lépteimhez. Azok is szidják, akik kimaradnak a medencéből, mert az is előfordul, hogy „három dáma” bezárkózva fürdik, és az asszony, aki nem szeretne lekésni az autóbusról, hiába könyörög. Amikor „három dáma” idegesen kivonul, a lehangosabb megbotlik egy kőben, és hasra vágódik. Az autóbuszra induló asszony keresztet vet, mondván, megbüntettet az isten, mert a protekciós fürdésért bukás jár.

Ma kitűnő ebédet fogyasztottunk, mert kaptunk két fej friss belgrádi zöldsalátát, attól a gyerektől küldte a mamája, aki tegnap hozta a zöldhagymát. Nem volt só, nem volt olaj, nem volt ecet, és a találékonyosság ezt eredményezte: a zöldsaláta levelébe csomagoltuk, falatonként, a csemege sós kajmakot, amit reggel a fürdős hozott.

Szidom az Atomfürdőt, mert a medence vizén és az ágyamon kívül nem találom benne a helyem. A fürdő körül, mint megannyi csodatevő szenthely körül, legendák keringenek. Legrégebben állítólag pásztorok használták, már több száz éve, de az is lehet, hogy több ezer éve. Az első medencét századunk első negyedében szerzetesek építették ki. Úgy indult, hogy ebből is Lourdes lesz, mert fáklyásmenetet is emlegetnek, amikor a szerzetesek által előírt napokon a környék népe fáklyákkal vonult a gyógyító medencéhez.

Most csend van a nagy betonkolosszus körül, mert a munkások már úgyszólván késésben vannak, és nyugodtan készülődhetnek május elsejét ünnepelni.

Néhány perccel ezelőtt búcsúzott a telep legvulgárisabb nőalakja. Azzal kérkedett, hogy magyar volt az apja.

A Szomszédasszony várja, hogy megszerezzük a fonatlan, mosott gyapjút, habár ő azt ajánlotta, hogy vehetünk Čačakon az üzletben festett, fonott szintetikát. „Edd meg a szintetikádat, nekünk természetes birkaagyapjú kell.” „Hát csak szerezzetek, majd én megfonom nektek.”

A gyapjú, mint a hazajáró lélek, kísérti a vidéket, mert szabályosan megjelenik az ősi pásztorvilág nyomában a riktó műgyapjús kísértet, még a medence alvilági hangulatában is van egy meztelen asszony, akinek fején mindig ott fintorog a tarka gyapjúsapka.

A konzervdobozba szépen beillesztett halsorok mintájára szabályosan helyezkednek el a nők vagy férfiak a medencében. Ha sok a vendég, akkor minden lábpár mellett jobbról és balról két fej és két váll támaszkodik a medence széléhez. Amikor nők vannak soron, mindig itt nyújtózkodik a tarka gyapjúsapka is.

Milyen csönd van. Ez ünnep előtti csend, de a fürdő ma is és az ünnepek alatt is működik. A vendégek mozdulatlanul hevernek a gyógyvízben, és az idevalósi nép tudat alatt talán arra a régi fáklyásmenetekre emlékezik, amikor az üvegtetőn beáradó napsugár játékából azt olvassa ki, hogy nem ajánlatos mozogni a gyógyvízben, mert a mozgás megakadályozza a gyógyásványok lerakódását a bőrön.

Tegnap a medencében utánunk érkezett meg (a délelőtti fürdés alatt) egy tagbaszakadt férfi, aki nagy elővigyázatossággal lépkedett végig a medence peremén, hogy a legvégén keresztbe nyúlhasson el. Nem beszélgettünk, de futólag kitudódott, hogy gyakran látogatja az Atomfürdőt. Később azt is megtudtuk róla, hogy bár a vendéglőben nincsenek vendégszobák, ő minden évben, amióta a vendéglő működik, ott száll meg. Amikor befejeztem a fürdést, barátságosan megdicsért, milyen szépen lépdetek a lépcsőn fel.

„Tudod, kivel ültem a vendéglőben? Azzal, aki Téged megdicsért a medencében. Egy másik fiatalabb pasással ült. Kávéztak. Amikor a postáról hazafelé jöttem, üdvözöltük egymást, és meghívtak egy kávéra. Ekkor derült ki, hogy ez a nehezen beszélő furcsa férfi világpolgár. A másik pasasnak, aki mellette ült, a lábával volt valami baja, és a beszédéből kiderült, hogy egy vajdasági rotogépnél melózott, mielőtt nyugdíjazták. Érdekes volt asszisztálni kávéivás közben a Világpolgár és a Rotós társalgásánál, mert a Rotós erővel arról akarta meggyőzni a Világpolgárt, hogy sehol sem szokhatunk meg a világban, mert a honvágy vagy agyonkínoz, vagy újra hazahúz. A Világpolgár udvariasan kontrázott. Végül az derült ki, hogy belgrádi újságíró volt huszonhét évvel ezelőtt,

most pedig Ausztráliában két gyára van, és utazgat a világban. Pilla-
natnyilag a családja Norvégiában van, ő pedig itt, de az ilyen kirándu-
lásoknak már számtalan variációját végigcsinálták, úgyhogy a világ tér-
képe ismertebb előtte, mint a Rotós előtt a hazai menetrend. Ez abból
derült ki, hogy a Rotós vita közben azt mondta, hogy Ausztrália ugye-
bár Dél-Amerikában van.”

A mai napot friss „atomvíz” kortyolásával kezdtem, melyben benne
van a föld mélységeinek melege. A fürdésekhöz már nem két betegszál-
lító asszisztált, hanem csak egy, mert az ilyen beteget már oda lehet ve-
zetni a kocsizhoz, és játszva megy minden.

A Világpolgár hazánkat és Európát még mint egy bajnokcsapat edzője
ismerte meg, azután jött a világ: Indonéziában, Indiában, Japánban is
barangolt, még Hongkongban is. Lehet, hogy Topolov most is ott jár.

Ma is turkáltam papírjai között, és az eddig átírt úgynevezett elmél-
kedések mellett belekóstoltam a színmű első részébe. Annyira megra-
gadott a szöveg, hogy holnap nekilátok, és átmásolom.

Ama két „emlékezés” másolása közben rájöttem, hogy ez a kóbor To-
polov le tudja kötni figyelmemet. Ha holnap nem ragad meg legalább
ennyire a másolás, visszadobom az egész papírhalmot bőröndömbe, és
otthon újra visszahelyezem íróasztalom legelső fiókjába.

HETEDIK NAP

Szép, hogy a hetedik napon, csütörtökön, érkezett meg május elseje,
amely még az Atomfürdőben is ünnep. Tegnap este hatalmas lövöldözés
volt, nagy tábornok az egyik tisztáson, és volt egy időszak, amikor a bé-
kakoncertet nemcsak a lövöldözés, hanem a kávéházból idehallatszó zene
és nótaszó is túlharsogta.

Ma délelőtt érkeztek nyársra húzva az idevalók vállán és a „fityók”
csomagtartóján a sütésre előkészített malacok és bárányok.

A Világpolgárnak is családi ünnep a mai nap: ma van nősülésének
huszonegyedik évfordulója. Felesége Norvégiában ünnepel, ő pedig, a
medencében bevallotta, tegnap este a pohár fenekére nézett szobájá-
ban.

A Szomszédasszony is búcsúzkodik, holnap indul haza, hogy húsvétra
ne csak az emberre, a nyugdíjas tárnásra maradjanak a tehenek, a ma-
lacok meg a nagy ház . . .

A medencében ma az időjárásról esett szó, de ezzel egyidejűleg, mivel
a Világpolgár is ott volt, a planéta évszakai is szóba kerültek: Ausztrá-
liában akkor van a nyári kánikula, amikor itt leghidegebb a tél, és
Sydney legnagyobb strandján, ahol több mint százezer ember tolong és
viaskodik a hullámokkal, szinte szabályos időközökben felhangzik a
riadó, ami azt jelenti: cápa közelít! Ekkor a százezer fürdőző rohamra
indul a part felé, és az önkéntes fiatalokból álló mentőosztagok csóna-
kokkal és fölszereléssel megindulnak a veszély felé.

Borzalmas kézírással vannak ezek a lapok teleírkálva. Ha rekonstu-
álnom kellene létrejöttük módját, nehéz lenne eldöntennem, hogy ezt
félhomályban vagy csak az utcáról beáradó fények világánál vetette To-
polov a papírra, és az sem világos előttem, hogy ezeket a sorokat asztal-

lapra helyezett papírra róta-e, vagy az író feküdt vízszintesen és maga előtt tartva a papirost, felemelt kézzel sorakoztatta a betűket a labilis papírmezőn.

N.: *(a nézőtérről sötét gálában fellép a függöny elé)* Kedves közönség! Ma este különleges ünnepre jöttünk össze. Már jó ideje egy tudóscsoport furcsa adásokat rejtjelezett, és azokból kiderült, hogy ma este egyenes adásban háromdimenziós közvetítést kapunk valahonnan a világról. Mindannyian néztünk már közvetítést, ha mást nem, lakásunkban a képernyőn. Ez a közvetítés mára ígértetett, mert már jó ideje megkaptuk az útbaigazítást, hogy a színtér üres legyen, hogy kulissza se legyen és színészek se legyenek, mert minden, ami ma este látható lesz, általunk eddig ismeretlen távközlési technika gyümölcse. Annyit azonban elárulok, hogy a próbaadás már beérkezett. Nem mutattak semmit, csak a szereplőket, mintha már vége lenne az előadásnak és a függöny elé jönnének, hogy megköszönjék a tapsot, ahogy azt együttesünk tagjai annyiszor tették már. Kedves közönség, közeleg a perc, amelyet én is kíváncsian várok, mert a felfogott próbaadás hajlongásain kívül semmit sem tudok arról, ami most fog következni. Egyre azonban felhívom kedves figyelmüket, ha véletlenül valami fénydiverziók történének, szíveskedjenek azonnal tenyerükkel eltakarni szemüket, nehogy nem várt fényvakság következék be a nézőtérre.

(N. háta mögött a nagy függöny mögül furcsa kattogás hallatszik. Felfigyelve a zajra, nagy sietve visszatér a nézőtérre.)

Első jelenet

A szétnyílt függöny sötét színpadot takar ki. A furcsa kattogás erősödik, és mintha pisztolyreflektor fénycsóvái pásztáznának a színpad padlóján keresztül-kasul, fent és alant.

Ebből a fényjátékból semmit sem lehet észlelni, nem lehet felfogni, hogy a fényzavaron kívül mi történik a színpadon. A keresztül-kasul ívelő fénypászták csak azt sejtetik, hogy valami esetleg rövidesen megmutatkozik a színpad közepén.

Második jelenet

Az első jelenet fényzavarát hangzavar követi. A távközlési rendszerek hangnyomai furcsa hangzavart keltenek.

Harmadik jelenet

Az első és második jelenet fény- és hangegyvelege összekeveredik, és ritmikus változatokban hol a fény, hol a hang erősödik fel, de csak annyira, hogy a nézők számára elviselhető maradjon.

Negyedik jelenet

A fény- és hangzavar hirtelen leáll, és a színtér kibontakozik előttünk egy távoli úrhajó számunkra eléggé valószínűtlen belső architektúrája.

A színpad közepén valami emelvényfélén, mondjuk, forgószéken, egy ezüst hajú férfi ül. Háta mögött nagy kapcsolótábla különböző színű és formájú kapcsológombokkal.

EZÜST: Kedves Földiek! Most azon a sávon mozgunk, amelyből közvetítésünk eljuthat a Földre. Nemrég adtunk egy próbaadást, melyet ha fogtatok, akkor felfoghatják ezt az adást is, ha pedig ennek az adásnak sugárzása semmibe vész, ugyanerről a sávról, földi időszámítás szerint huszonöt év múlva valaki ugyanezt közvetíteni fogja. Ismétlem: huszonöt év múlva. Tehát a legutóbbi földi időszámítás harmadik évvezredének kezdetén. Azért hangsúlyoztam ezt, hogy „valaki”, mert huszonöt év múlva ezen a sávon mások mozognak, de az adás sugarát átadjuk nekik, tehát abban az időpontban ugyanez újra a Föld felé irányul majd.

(Mialatt ezek a mondatok elhangzanak, a nézőtér előtt zöldes fényben teljesen kibontakozik a színpad fantasztikuma.)

EZÜST: Most bemutatom az úrhajónak ebben az adásban részvevő tagjait. Fordul egyet a forgószéken, és néhány gombot megnyom a kapcsolótáblán, mialatt visszafordul, jobbra felől három leány, tőle balra pedig három fiú fut be a színre. A rendezőre bízom, hogy a kétfelől befutók ruhátlanok legyenek-e vagy pedig felöltözöttek. Ezüst koromfeketében ül a forgószéken, csak sörénye ragyog.)

(A hat táncossal egyidőben felzendül Paganini D-dúr hegedűversenye. Ezüst figyel a táncolókat. Mialatt a tánc tart, szinte észrevétlenül, magánosan egy rozsdaszínű hajú férfi érkezik. Megkerülve a táncolókat, megáll Ezüst emelvénye előtt. A forgószéken ülő maga mellé inti az érkezőt. Rozsdahajú széket húz oda és leül Ezüst mellé. Ketten együtt nézik a táncot. A fényeffektusok gyönyörű változatai végigpásztáznak a táncolókon, és a kubista képekre emlékeztető fantasztikus színhatások bontakoznak ki a hat táncolón.)

EZÜST: (*halkuló muzsikában*) Ezek a táncolók a második nagy Ūrbarlangból valók. A mellettem ülő az elsőbből. Jőmagam még onnan jöttem, ahol szeretném, ha meglátnák ezt a közvetítést. Ha látják, figyeljék meg: mindegyik táncoló haja más színű. (*Elmosolyodik.*) Meg a miénk is más. A bemutatás így könnyebb lesz: ugyanis a színpadon látható személyek nevét a hajuk színe határozza meg. Ha most látják ezt a színes háromdimenziós közvetítést, könnyen megkülönböztethetnek bennünket, ha pedig később látják majd, akkor sem lesz nehéz különbséget tenni közöttünk. Átadom a szót a mellettem ülő helyettesemnek. Tessék, Rozsda.

ROZSDA: Ezüst már mindent elmondott. Engem Rozsdának hívnak, az első Ūrbarlangban is, ahol születtem, a másodikban is, ahonnan a táncolókat felvettük és itt is. Úgy tudom, hogy ott a Földön a hölgyeket illik először bemutatni. A táncolók között három (*elmosolyodik*) dámáccka van. Egyik Szilva, a másik Meggy, a harmadik Arany. A fiúk: egyik Réz, másik Vas, harmadik Acél.

Záporosó esett. Az Asszonyt a Szomszédasszonnyal épp a vendéglő előtt kapta el. Berohantak, jöllehet oda is indultak búcsúitalra. A vendéglőben hatalmas volt a hangzavar, nagy hangerősítők harsogták a zenét és az éneket, és a tömeg lelkesen mulatott.

Tombolajáték is folyt, és mindenki szerepelt. Nemcsak a vendégek, hanem az Atomfürdő személyzete is. Egyik a pénzt szedte, másik a cédulákat osztotta, a harmadik volt a bemondő. A kantinos meg pincérkedik. Az a szimpatikus ősz kabinos a feleségével egy sarokasztalnál ült, és sört ivott. A felesége kendősen, mozdulatlanul ült mellette, tenyerét a férje térdén tartotta, és egy kortyot sem ivott.

„A Szomszédasszony igyekezett előre, hogy az énekesnők mellett kapjunk helyet. A levegőtleniségre hivatakozva mégis az ajtó mellett ültünk le. Üdítő italt rendeltünk. A melltartója mögött tartja a pénzt, kihúzott két tízest, és ment nótát rendelni. Amikor visszajött, leült, és várta a nótát. Meg volt botránkozva, mert nem mondták be a nevét, hogy a nóta neki szól.”

Kihallatszik minden ebből a barakkból, de ide is behallatszik minden: már messziről hallottam az Asszony és a Szomszédasszony közeledését. Ajtónkban olyan hangosan búcsút vettek, mintha nem üdítő italt ittak volna, hanem a kabinos példájára sört.

NYOLCADIK NAP

Ma reggel lepényért menet az Asszony bekiabált a medencébe, ahol a Szomszédasszony is keresztbe feküdt: „Megérkezett a férjed!” Ez csak ugratás volt, de a Szomszédasszony férje egy német rendtáblás Opel-Rekorddal később valóban megérkezett. Éppen az Asszonytól kérdezte meg az úton, hogy a mi Szomszédasszonyunk, Dobrila, merre lakik. „Én is hozzá megyek, tartsanak velem, itt lakik.” Néhány lépést együtt mentek, azután az Asszony bekopogott, és benyitott a Szomszédasszony-

hoz, mert meg volt híva kávéra. Miután kinyitotta az ajtót, újra bekibált: „Megérkezett a férjed.” „Baszd meg a férjemet, gyere, idd a kávé.” Ekkor az Asszony félrelépett, és a hatalmas férj belépett.

A nyugdíjas bányászt ezen a hajónyi autón a veje hozta a Nagymamához, mert az autóba ült még a szőke és a fekete kislány is, a két unoka. A vő és az unokák a kocsiiban ültek, a férj sürgette a Szomszédasszonyt, de azért a vendégnek készített kávé is elfogyott, és pillanatok alatt össze kellett szedni a motyót. Ezek a pillanatok néhány percre tolódtak ki, ezalatt a Szomszédasszony megkapta tőlünk azt a gyapjút is, melyet meg fog nekünk fogni. Az unokácskákat pedig az örömtől repeső Nagymama az árokkpartról felszedett nagy sárga-fekete pöttyös gyíkkal akarta megörvendeztetni. A két kislány halálra rémült a gyíktól. A gyíkról jut eszembe: első látogatásakor a Szomszédasszony találgatni kezdte tréfásan, vajon mi lehet a foglalkozásom. Amikor meglátta a fekete-sárga melegítőt a fogason, azt hitte, edző vagyok. Amikor meg az ágyra pillantott, ahol szakállasan feküdtem, hirtelen megváltozott a gondolatmenete. Az edző átváltozott egyházi személlé. De már az első beszélgetésünkön kiderült, hogy nem vagyunk görögkeletiek, mert nekünk nem most lesz a húsvétunk. Ekkor a papi személy is szertefoszlott a Szomszédasszony képzeletében.

Ma mintha a tegnapi ünnepi ebéd futott volna késve be. Szép bányapecsénye és paradicsomsaláta került az asztalra. A nagy „Opel-Rekord” pedig már a szomszéd faluban áll a fészker alatt.

Nálunk is volt vendég. A főváros melletti Umka faluból való fürdővendég, aki már második éve látogatja az Atomfürdőt. Rézsút tőlünk az egyik barakkban macedóniaiak ütöttek tanyát. A kisfiú csak akkor tud helyet változtatni, ha nem esik az eső, mert térdei begörcsölten merevedtek meg, és sima talajon csak a kezére támaszkodva tud előrébb jutni. Nagymamája pokrócban cipelte a tizenhárom éves gyereket a medencéhez, de még aznap befizette a betegszállítót. Kedves fiú a begörcsölt lábú legényke, és úgy látszik, hogy még nagymamája előtt is titokban tartja, hogy dohányzik. Ma is esik az eső, és üres a helye bejáratunk előtt, ahol derült időben tanyázik.

Amikor ott ül, nemcsak azokat nézi, akik a ház előtt elmennek, hanem átfigyel ide hozzánk is. Az Asszonytól nem tart, őtöle még cigarettáját sem dugja el, szabadon szívja. Egyszer átszólt: „Te írógépen kopogsz, ugye?” Amikor igenlő választ kapott, folytatta: „Leírnál-e nekem a gépeden egy levelet?”

Most is szüntelenül zuhog az eső, és fürdés után az Asszony átnézett a levelet diktálni szándékozó fiúcskához. Három pokróc alatt feküdt a szobában, öreganyja fürödni van, a szobában pedig nincs villanykályha. A Szomszédasszony volt szobája bezárva áll, benne egy jó villanykályha, és a kinek az egyik beteghordó az átvett kulcsot átadta, már nincs itt. Ez a mentőakció-féle azzal zárult, hogy legkésőbb holnap reggelre szereznek a gyerekek és az öregasszonynak egy kályhát.

Újra hozzáfogok Topolovhoz, mert kegyetlenül nehéz kézírását betűzni, de nem hagy békén ezzel a furcsa világúri adással. Ez a szüntelenül zuhogó eső jó aláfestést ad majd ehhez a szokatlan olvasó—író kalandhoz.

A táncolók a második úrbarlang fiatalabb generációi közül valók.

(Rozsda elhallgat, a tánc azonban nem szűnik meg, folytatódik. A színeffektusok ritmusa idomul Paganini muzsikájához és a hegedűverseny ismétlődő dallamaihoz. A fényjáték is ismételheti a színek változatait. Amikor a hegedűverseny a balettel együtt véget ér, a táncolók az asztal felé indulnak.)

EZÜST: Ti már a táncsal bemutatkoztatok, és Réz is szolt ró-lunk néhány szót.

ACÉL: Tehát megkíméltek bennünket a formaságoktól.

EZÜST: Neked, Acél, mindig elsőnek kell felszólalnod?

ACÉL: Siettem, Ezüst, nehogy a *(gúnyosan)* dámák megelőzzenek.

SZILVA: Tudod, Ezüst, hogy Acélnak van közöttünk a leg-hosszabb nyelve.

EZÜST: Térjünk a tárgyra.

Az első felvonáshoz

A fény és hangzavar után Rozsda érkezik be. Az egész jele-netben a szereplők mozdulatai lényegesen lassúbbak, mint ahogy azt már megszoktuk. Lassúak a léptek, a táncmozdu-latok, a gyors pergés lassú pergéssé lett, a gyors ugrás is, mintha lassított filmet néznénk, nekünk természetellenesen lassú. Tehát lassú lépésekkel Rozsda a színpad központjában levő kapcsolótáblához ér, és gondolkodás nélkül megnyom a táblán két gombot.

Felhangzik Paganini hegedűversenye és a zenére „beiram-lanak” a táncosnők és a táncosok. „Iramodás”, amely után megkezdődik a „tánc”.

Tánc közben hasonló lassú szótagolással valahonnan MICHAUX „Tahavi,-ja hangzik fel. A zenével együtt MICHAUX nagyon lelassult szövege hihetetlen drámaiságot idéz elő.

HANGSZÓRÓ: Tahavi az úr felé. Tahavi gyűlöli az úrt. Ta-havi rettenete maga az úr. De az úr eljött Tahavihoz. Az ÓRIÁS VITORLÁT, azt nem lökte vissza. Nem tudta vissza-lökni az Óriás Vitorlát. *(A tánc hasonló drámai lassúsággal hőmpölyög.)* Tízéves korában hatvanéves volt. *(Szilva elkun-cogja magát.)* Szüleit gyermekeknek látta. Ötéves korában belémerült az idők éjszakájába.

ACÉL: *(Elkurjantja magát)* Zseblámpát vihetett volna.

HANGSZÓRÓ: ... Egy hangyába felejtkezett.

RÉZ: Huuuuuuu!

HANGSZÓRÓ: Egy falevélbe felejtkezett.

MEGGY: Mi is az a falevél?

HANGSZÓRÓ: A gyermekkor elhantolásába felejtkezett.

ACÉL: Zsebkendőt vitt-e?

HANGSZÓRÓ: Tahavi nem találta kenyerét.

ARANY: Éhes lehetett.

HANGSZÓRÓ: Tahavi nem találta apját. Tahavi nem találja apját az emberek könnyzaporában.

ACÉL: Esernyőt vihetett volna!

HANGSZÓRÓ: ... Semmit sem fogadott el Tahavi. Ami jött, nem őrizte meg. Ajtón át, ablakon át, Tahavi kiűzte.

ACÉL: Nem kapott huzalot?

HANGSZÓRÓ: Leheletre dült akarattal, légzésfojtott gondolattal, démonával Tahavi kiűzte.

(A hangszóró szövegének kigúnyolása és az irtózathoz közel álló lassú mozgás Paganini zenéjét szokatlan kontrapunktal látja el.)

EZÜST: *(Rozsda érkezésének ellenkező oldaláról belép a színpadra. Hosszú kék köpenye szépen kiemeli ezüst sörényét. Meghökken a tánc láttán, mert azt hiszi, hogy a társaság ünnepi öltözékben felsorakozva várja érkezését. A zene véget ér.)* Tessék felöltözni, nemsokára kezdjük az adást.

(A társaság a már említett lassított futásban a fogas felé megy, melyet Rozsda egy gombnyomással valahonnan a falból elővarázsol. A hiányosan öltözött vagy teljesen ruhátlan fiatal társaság odaérkezik a fogashoz, és az Ezüsthöz hasonló ünnepi köntösöket kap magára. Rozsda rozsdaszínűt, a többiek pedig szintén hajuk színével egyezőt.)

EZÜST: *(hátrafordul forgószékekkel együtt, és megdöbbenve látja, miközben keze a kapcsoló felé nyúl, hogy az adás már be van kapcsolva)* Már egyenes adásban vagyunk? Ki kapcsolta be?

ROZSDA: Én.

EZÜST: Ez nem adás, ez csak egy naiv kísérlet. Nekünk át kell állítani az adásban részvevők organizmusát is, hiszen a mozgás innen a fényfalon túlról, ha oda átjut, csigalassúságú lesz. Gyertek gyorsan ide, rögtön adagolom a bevennivalókat, hogy így szépen, köpenyesen tíz perc múlva megkezdhessük a rendes közvetítést, úgy, ahogy azt nemrég bejelentettük. Ha van valaki, aki ott ezt várja, akkor az ott most még várni fog tíz percet. *(Hirtelen eszébe jut, hogy az adás még mindig be van kapcsolva, fordul egyet a széken, és kikapcsolja a be nem tervezett „naiv” kísérletet.)*

Függöny. Vége az első felvonásnak.

KILENCEDIK NAP

A tegnapi mentőakció végeredménye: reggel a kisfiúnak és nagymamájának villanykályha érkezett, de a nap folyamán újabb kérdés merült fel, mert a szobában csak egy konnektor van, abba a villanykály-

ha van bekapcsolva, és a néni képtelen volt kis villanyfűzőjét bekapcsolni. Újra mester jött T konnektorrall. Valószínűleg be is mutatta a néninek, hogyan üzemeltesse, mert ebben a kérdésben a nap folyamán több probléma nem mutatkozott.

Ellenben Topolov kérdésében igen. Átgondoltam a tegnapi betűzés és gépelés eredményét, és rájöttem, hogy az első felvonás első részét egy kicsit hiába írtuk. A tényleges első felvonás azzal kezdődik, hogy a fény- és hangzavar után a színre nem Ezüst, hanem Rozsda érkezik, odamegy Ezüst díszhelyére, és szó nélkül megnyom két gombot a kapcsolótáblán. Ebben a pillanatban futnak be a táncosok, szólal meg a zene stb. A hiába gépelt első rész, melyben Ezüst szaval a távoli kis bolygócska lakóinak, az a rész már a második felvonás indulása.

Az üzletben rábukkantunk a szabadkai „November 29.” kiváló készítményeire, a díszes alufóliába csomagolt készülékekre. Jót ebédeltünk.

A kilencedik nap az elfulladás napja volt, mert az erdő közepébe érkeztünk, de a legközepebe holnap érünk be, mert holnapután már indul a hajsz a az erdő túloldala felé, vagy közeleg a vége a „másodosztályú” panzió-lágernak.

TIZEDIK NAP

A mai nap szépen lefutott: fürdés délelőtt, fürdés délután, ünnepi húsvéti ebéd a vendéglőből, fekete és persze cigaretta. Ha már a húsvétnál vagyunk, le kell jegyezni, hogy az Atomfürdőben a vendégek egy része szakállam miatt „papi személyiségnek” tart, ezért néhány kedves húsvéti üdvözetet, sőt festett tojásokat is kaptunk. Az egyik kimosott alufólia dobozban fűre helyezve díszlegnek a tojások, és így nemcsak a szabadkai első szoliter első szerb írója lettem (annak idején a „Na trgu” című könyvem miatt volt ez), hanem az Atomfürdő közismert pravoszláv papja is.

A lenti medence mellett egy szép csövön langyos forrásvíz folyik. A cső fölött márványtáblán ez a szöveg áll: „Ovaj istočnik podiže žednim arhimandrit Viktor Gizdarić, starešina manastira Vujna 1935 god. Obnovljeno 1969 god.”

Az istočnik szó egy kissé megzavart bennünket, mert a világtájak keletjével kevertük össze, pedig az istočnik kifolyót jelent, melyen a víz kifolyik, hogy a szomjasok és betegek megtölthessék poharaikat, korsóikat, vagy plasztik kannáikat. Vikendek alatt Vujna kolostor főnökének ebből a lefolyóból ezrek és ezrek töltik meg edényeiket, hogy kocsival vagy gyalog, vonaton vagy autóbuszokon szétvigyék az ország minden részébe.

Ma szépen sütött a nap, és a gépelni szándékozó beteg gyerek nagy lelkesedéssel kocsikázott. Ez pedig úgy történt, hogy a hordárok rászoktatták a kerekes székben való utazásra. Az első induláskor nagyon félt ettől az ördögös szertől a fiúcska, nem tudta, hova legyen a félelemtől. „Úlj már rendesen.” „Félek.” „Ha félsz, kifordítalak.” Ez a „nevelő” dialógus a hordárral használt, mert a kisfiú legyűrte félelmét, és lassan rájött arra, hogy jobb a kerekes székben gurulni, mint az útra lezuhanni. Már megszokta az utazást a bazénig és vissza, ám újra elkezdett zuhogni az eső, és a kocsizás helyett az erdőben az izmos beteghor-

dozó a karjában vitte. Miután az eső elállt, a kisfiú kikúszott a barakkja elé. Valószínűleg az én utazószeremre gondolt, amikor így szólt az Asszonyhoz: „Szerzel-e nekem kocsit?” „Megpróbálok.” „Én nem olyant szeretnék, olyan kemény gumisat, amilyenen engem toltak, hanem olyant, amilyen a tietek, amilyent pumpálni lehet.” A kocsi-akció így bonyolódott le: az Asszony elment a beteghordókhoz, és kért tőlük egy kocsit. De már nem volt. Mondták, hogy kinél talál. Az Asszony elment oda, kérte, és elkapta a kocsit, melyet áttolt a kisfiúnak.

Este, miután a kicsit bekalauzolták, hogy elég már a kocsikázásból, akkor került sor a gépelésre.

Az Asszony átvitte a gépet, hogy lekopogja neki a beígért levelet. Amikor a gyerek meglátta ezt a kopogó masinát, azt mondta: „szabad-e nekem is írni?” Nem lehetett neki nemet mondani. Így került a gép a gyerek elé. Életében először ült írógép elé, és szabályos levelet gépelt az apjának macedón nyelven, magyar írógépen.

TIZENEGYEDIK NAP

A kisgyerek nem ment le a színről. Ma az Asszony nyakába kapaszkodva beállított a barakkszobánkba, hogy elfüstöljön egy bagót: nehogy a nagymama meglássa. Ez alatt a látogatás alatt hullt le a lepel az egész gyerek-históriáról. Még a napokban terveztük, hogy majd a legközelebbi levélben megírjuk az apjának, hogy Fojnica az egyetlen minőségi hely nálunk, ahol az izomsorvadással szakszerűen-intézményesen foglalkoznak. Még füstölt a bagó, s az Asszony kérdésére a kicsi bement, hogy ő már volt Fojnicán három hónapig. Kiderült, hogy nem zavarták el onnan, hanem az apja vitte haza, hogy „ne felejtse el” az anyanyelvét. Így a kis macedón Sztojancse elindult a maga kálváriáján, melynek álmomáit maradi szülei állítják fel. Pillanatnyilag Németországban folyik az alku azokra az injekciókra, melyeket Sztojancse Fojnicán ingyen kapott volna, és majd a nyáron mennek a Dojran-tóra fürödni, holott a szakszerűen fölszerelt úszómedencék Fojnicán már régóta működnek.

Ma, húsvét másnapján hatalmas kopácsolással kezdődött a munkanap. Kár, hogy nem hoztam magnetofont, mert ami itt ma reggeltől 17 óráig lezajlott, azt érdemes lett volna hangszalagra venni. A kopácsolások, zörgések, kaparások, sistergések ezernyi válfaját élvezhettük, és csak a medencében derült ki, hogy mi zajlott le. A Világpolgár kijelentette, hogy ő helyszíni szemlét tartott, és meggyőződött arról, hogy az egész koncertet öt munkás játszotta végig, mert a hatalmas új betonépület számára már egy éve ideszállított fűtőtestekről tüntették el a rozsdarétegeket.

Jó kedve volt a Világpolgárnak, mert jókedvűen adta elő, hogy szobájában „albérlőt” kapott. Éjjélig szól a muzsika a vendéglőben, és éjjélkor érkezik ágyrajárója, aki tátott szájjal folytatja a zenekar muzsikáját. Ekkor találgatás kezdődött: hogyan lehetne a vendéget csendes alvásra készíteni? Én elmeséltem, hogy egyszer hotelszobámba éjjélkor érkezett egy új vendég, aki rögtön rázendített a horkolásra, és nem tudtam tőle aludni. Kisvártatva sivalkodtam egy rettenetes nagyot, utána rögtön lehunytam a szemem, mintha aludnék. A lakótárs ezután nem mert elaludni, én pedig jót aludtam, és valószínűleg horkoltam is. A

Világpolgár nagy derűvel kijelentette, hogy ő más megoldást választ. Nem lesz rest, még ma szerez egy nagy kést, és a kés fokát vigyázva becsúsztatja a horkoló fogai közé. Nagyon jól mulattunk ezen, mert a medence alvilági hangulatában jól jött ez az adag derű.

Ma megörvendezetett bennünket a legderesebb hajú beteghordó. Nagy nehezen tolt ki a szobából azon az árkocskán keresztül, amelyen csak egy szál deszka ível át, íme már tíz napja. Amikor a medence bejáratánál letáboroztunk, hogy az ott megfürösztött gyereksereget felöltöztessék és kitranszportálják, az ezüst hajú pribék felkapott egy ott heverő szép, széles deszkalapot, és elvonult vele. Mire a fürdés befejeződött, barakk-szobánknál már az új deszka-híd várt. Ez azt jelenti, hogy a következő tíz napon egyedül is kisétálhatok barlangomból, előttem tolva azt a ke-rekes kocsit, amelyben eddig ülve utaztam.

A Világpolgár mai tréfálkozó kedvéhez hozzátehetjük, hogy eddig már többféle változatot mesélt el eddigi életéről: edző is volt, ahogy már tudjuk, de újabban hol gyárairól beszél, hol mint építkezési vállalkozó szerepel, vagy nyugdíjas. Mivel hatvanöt éves és érlelmeszesedésben szenved már húsz esztendeje, nem is csoda ez a sokrétű hanghordozás.

Ma délben a fiatal Orvost látta az Asszony a márványtáblás kútnál, ahogy két hatalmas demizsont tölt. „Jó napot, Doktor, maga is gyógyítja magát?” Vidám igennel válaszolt, és már vitte is a fonott üvegeket autójába.

TIZENKETTEDIK NAP

A zajok orgiája ma is folytatódik: úgy látszik, sok a rozsdá.

A fürdések szabályos menete fut, és a vendégek összetétele egy árnyalattal változik: úgy látszik, paraszti vonalon fogy a munka, és így szaporodnak a falusi vendégek is.

Erről a rozsdakalapálásról jut eszembe Topolov Rozsdája.

Tegnap és ma egész szabad időmben Topolov kézírathalmában turkálva kikerestem a teljes második felvonás anyagát, és rájöttem, hogy valójában ez a felvonás művének magva.

Szín: ugyan az, mint az első felvonásban. A központban Ezüst áll.

EZÜST: *(elmondja a már leírt bemutatkozó szöveget)* Kedves Földiek! Még most is szól Paganini muzsikája, amit az első felvonás lassú tánca alatt is, csak a mozdulatok hatottak csigaszzerűen. Itt most az átkódolt zenére az átkódolt társaság perdül táncra, és ez a tánc egyáltalán nem hasonlít az előbbi felvonásban ugyanerre a zenére produkált csigatáncra. A gyorsaság már megfelel a zene ritmusának, csak, amint látják, egy kicsit szaggatott. Egy kicsit bábszerű.

(Miután a tánc befejeződött a hangszóró ugyanazzal a Michaux-szöveggel folytatódik. Rozsdá beint a társaságnak,

jelezve, hogy hallgassák, mintha még nem hallották volna. Miután a vers első szakasza elhangzik: „...visszalökni az Óriási Vitorlát.”

EZÜST: (megnyom a táblán egy gombot, és a Tahavi szövege leáll.) Ez tovább nem érdekes.

RÉZ: Michaux-nak elromlott az órája.

EZÜST: Nem is csoda, hiszen amikor a Tahavit írta, még csak egyfelé tudtak időt számolni.

ACÉL: Ezért láthatta Tahavi szüleit gyermekeknek.

VAS: Tahavi nem találja apját a könnyzáróban.

EZÜST: Mondtam már, hogy a költő órája nem pergett helyes irányban.

SZILVA: Ezüst! Mi az a zápor?

EZÜST: A zápor... (Az értelmező szótár szócikke a záporról.)

ARANY: És ha a zápor nem áll meg? Ön szerint akkor jön a vízözön?

EZÜST: A legendák szerint vízözön is volt.

SZILVA: Ezüst, Ön átélte a vízözönt?

EZÜST: Földi életemben nem láttam vízözönt, de valahogy mégis átéltem.

RÉZ: Ezüst, Ön ott volt annak a bizonyos Nóénak bárkájában?

EZÜST: (Károli szentírás-szövege a vízözönről.)

MEGGY: Ön, Ezüst, mit ért az egyfelé pergő idő fogalmán?

EZÜST: Földi életemben az utolsó időszámítás huszadik századában mi csak évekről, évtizedekről, évszázadokról beszéltünk, néha még az évezredek is szóba kerültek, de évmilliókról nem tárgyaltunk, pedig évmilliók is peregtek azon a bolygón, és ha nem is voltam a legenda szülte bárkán, ott kellett lennem valahol a vízözönben, hiszen a földiek utolsó időszámításuk huszadik századában olyan halat is kihalásztak a tengerből, amelynek uszonyaiban megtalálták a végtagok vázait. Ha ezek a végtag-uszonyú halak megmaradtak még az utolsó időszámítás huszadik századában is, akkor lehet, hogy én is valamelyik vízözön utáni évmillióban kerültem ki a vízből és indultam el a szárazföldre.

RÉZ: De minek kellett a bárka-legenda?

EZÜST: A földiek mindenképpen szerették volna hinni, hogy örökké, változatlanul megvoltak, és most is szeretnék hinni, hogy örökké meg fognak maradni. Közben az Ő órájuk gyorsabban perog, mint a mi óránk, és folytonosságuk csak pillanatokra érvényes...

SZILVA: És ha most, Ezüst, ebbe a „folytonosságba” visszatérnél földieid közé, ugye nem gyerekeknek találnád a szüleidet?

EZÜST: Talán az ükunokáim ükunokáit találnám csak gyermekeknek.

VAS: Ön, Ezüst, egy mesét is ígért mára, persze nem mesét, hanem egy földi élményt.

EZÜST: Igen. Földi életemben ismertem egy embert, aki egy földi város sikátorában, hajnal felé talált egyszer egy parányi fekete kis macskát.

SZILVA: Mi az a kis macska?

EZÜST: (*Brehm „Az állatok világa” IV. kötetében*) A mi házimacskánk (Félis catus, F. Ocreata domestica) valószínűleg az egyiptomiak idejében volt háziállat.

VAS: (*gúnyosan*) Jaj de érdekes!

EZÜST: Kis fekete macska volt, mint tudjuk, négylábú emlős, és ez a földi, az ismerősöm, megpillantotta. Hirtelen lehajolt, és felemelte. Bedugta kabátzsebébe. (*A Brehm-szöveghez gyönyörű macskafénykép-sor vetült, most pedig Ezüst meséjéhez japán és kínai rajzolómesterek macskarajzai helyettesítik be a lexikon-szöveghez vetített fénykép-sort.*)

Zsebében hazavitte a macskacsemétét, és megkezdődött földim macskatörténete. Ez a kis állat idővel teljesen átfurmálta földim házirendjét. Négy hónap alatt, az földi idő szerint valamivel több mint egy évszak, földim lakásán gyönyörű ketrecben lakott. A már négykilósra felnőtt koromfekete négylábú. Szép napsütéses időben földim vékony huzalt erősített a macska nyakörvére, kivezette az udvarra, hogy sétáltassa. Az udvaron fa volt, és a fekete catus kedvet kapott fára mászni. A vékony izolált acélhuzal hosszú volt és a macska felmászatott a fára. A lényeg az, hogy földim a megváltozott helyzethez igazodva, pontosan és szabályosan étkezett, tej is volt mindig otthon, és ha utaznia kellett valahova, catusnak előtte mindig berakta ketrecébe az ételt, az italt, és mielőtt elindult volna, bezárta a ketrecet, nehogy a lakó nagy vásárt csináljon a szoba temérdek könyve között.

ACÉL: Az Ön földije, Ezüst, talált magának egy rabot?

EZÜST: Igen, rabot, talán hogy ezáltal oka legyen arra, hogy magára is gondoljon.

VAS: Szíveskedjen, Ezüst, megmondani, mit jelent az Űk?

EZÜST: Űkunokát gondolsz, ugye?

VAS: Igen.

EZÜST: Az űkunoka negyedfokú leszármazott, a dédunoka gyermeke, az unoka unokája.

ROZSDA: Mindebből tehát az következik: Ezüst valószínűleg nem siet nagyon vissza.

VAS: Kérem, Ezüst, hallani szeretném a macska-ügy folytatását.

EZÜST: Feltette földim a kis fekete négylábút. Ketrecet barkácsolt össze, ezt mondtam már, de azt nem, hogy mekkora szabadságot hozott ez a kis rab a régi földimnek.

SZILVA: Mit evett az a macska a ketrecben?

EZÜST: Régi földim kedvenc ténykedése volt a macska etetése. Ezt gyönyörűen megoldotta, s ügylászik ezzel saját ellátását is biztosította. Ezt is mondtam már. Az érdekes az volt, hogy földim milyen vidáman fogalmazta meg macskája érényeit. Azt mondta, hogy a macska, mert gyönyörűen dorombol, orgonaszakértő (*megfordul, megnyom egy gombot, a*

táblán új művészi macskaábrázolások vetülnek és macskadorombolás hallatszik. Ezüst visszafordul) És azt is mondta a régi földim, hogy ez a dorombolás l'art pour l'art, mert saját gyönyörűségére dorombol, kiváltképpen akkor, ha a szobában halkán szól a rádió. De a macska kitűnő szardíniahalász is volt, mert mihelyt földim kiszúrta a konzervdoboz bádogfedelét, a macska rögtön megérezte, hogy „hal akadt a horog-ra”, és szenvedélyes, kérlelő nyarvogásba kezdett.

RÉZ: Van ebben valami lehetetlenség, hiszen úgy emlékszem, hogy a macska irtózik a víztől. Tudta-e, hogy a hal, amelyre vár, már régen annak a kis planétácskának iparosodott világában gyárilag fel van dolgozva?

EZÜST: Nem tudom, tudta-e, de arra jól emlékszem, hogy a nyarvogás annak idején említettett.

MEGGY: Tehát a macska legyőzte irtózatát a víztől, hiszen valószínűleg megtanulta már, hogy halat konzervből is lehet halászni.

EZÜST: Vagyis víz nélkül.

RÉZ: Úgy, ahogyan mi most kicsomagoljuk étkezéskor adagjainkat.

SZILVA: A macska tehát áttörte valamilyen fokon az ő határainak falait.

EZÜST: Annak idején nagy robajok voltak a földi repülőterek környékén, hiszen akkor a repülők áttörték a hangfalat, és a közelben lakó emberek sokat szenvedtek ettől.

ACÉL: A hangfal kisebb fal volt, mint a fényfal!

EZÜST: Könnyen beszélünk mi most itt, a fényfal másik oldalán, de ide eljutni nem volt könnyű. Befejezem ezt a macskát, hisz azt sem vártam meg, hogyan teljesedett be az egykoron elkezdődött tragédia, ki fizetett rá, az-e, aki ketrecében konzervből halászta a halat, vagy az, aki a nagyobb ketrecben azt élvezte, hogy a kis ketrec lakójának ő halászik a víz megkerülésével.

TIZENHARMADIK NAP

Reggel befutott a Szomszédasszony. Volt még egy kihasználatlan jegye, le akarta fürödni. Az egyik unokáját is bevezette hozzám. Kezet fogtam a kisleánnyal. A Szomszédasszony lefürödt a jegyét, és megtöltötte a gyógyvízért hozott korsókat, majd beült a vő mellé, és elrobogtak.

Seka történetei néhány napja kezdődtek a Bayer aszpirinnal. Ő az izomsorvadásos óriás húga, aki őt már huszonkét éve ápolja. Az óriást csak egyszer fürdették medencében, mert nem tudták onnan kihozni. Nagy riadalom volt a beteghordárok között, végül úgy oldották meg a problémát, hogy a medencébe hordágyat eresztettek le, ott ráfektették az Óriást, és mivel csiga nem volt kéznél, nagy erőfeszítéssel kiemelték onnan. Azóta az Óriást kádban fürdetik, igaz, hogy a lába és a feje nem fér bele a kádba.

A medencében való fürdés után nagyon rosszul volt az Óriás, az ese-

mények kék foltjai még most is látszanak bőrén, de még annak idején Seka elpanaszolta az Asszonynak a rendelőben, hogy bátyja fejfájásról panaszodik. Szerencsére volt nálunk egy megkezdett doboz Bayer aszpirin, amit odaadtunk neki.

Az aszpirin segített a beteg, az Asszonyt meghívták kávéra, a következő kávé pedig nálunk fogyasztottuk Sekával.

Ez a kávéivás nagyon elhúzódott, mintha ürmöst ittunk volna, mert Seka belemerült a Világpolgárról szóló meséibe. A Világpolgár címet ígért neki, és címet kért tőle, ám kiderült, hogy a családja miatt nem adhatja a saját igazi címét, ezért tőle sem kapott címet.

ACÉL: Érpen ideje, hogy véget érte ez a macska história. Ezt már Réz is hallotta egyszer egy másik utatokon.

EZÜST. Nagyon is vége. Ami annak a régi kis planétácskának egy korszak, az nekünk most csak egy pillanat. Ők egy ilyen korszakot a tökéletes formák korszakának tartottak. A legmagasabb fokú görög kultúrát még kimúlta után is, még az ottani legutolsó időszámítás huszadik századában is nagy elismeréssel emlegették és bámulták.

ACÉL: Az én szememben ez a szent kultúra vagy művészet, hogy az ottaniak szóhasználatával éljek, dekadencia volt.

RÉZ: Javasolom, hogy ne kezdjetek vitát az egyenes adás alatt.

ARANY: Az egyenes adás időtartalma alatt?

RÉZ: Igen.

ARANY: Mit jelent ilyenkor ez a szó: időtartalom?

EZÜST: Azt jelenti, hogy a semmibe jelet adunk a semmiből és nem tudjuk, hogy valaki észre veszi-e.

ACÉL: Folytatom: dekadencia volt, mert az ottani időszámítás huszadik századában ezt már kubizmusnak is nevezték, mert elfelejtették azokat a csodálatos görbéket, amelyeket már a kikladikusok is alkalmaztak.

EZÜST: (*fennkölt hangon*) A derékszögben megtörő egyenesek rendszeres skálája . . .

ACÉL: A végtelenből jövő csodálatos csigavonalak rendszerre . . .

RÉZ: (*közbeváág*) Hagyjuk már abba.

ARANY: De mi van a macskával?

RÉZ: A macskáról már az első fényfalon túli utamon is *részletes* beszámolót hallottam Ezüstitől.

EZÜST: Ezt az előadást, amit ti csúfondárosan macskanyávogásnak neveztek egymás között, minden új generációval elismétlem, mert hátha odaér azokhoz, akiknek szánom.

SZILVA: . . . bánom!

MEGGY: De mi lett a macskával?

EZÜST: A macskából szobacica lett.

RÉZ: Már az első utunkon hallottam: kiherélték.

EZÜST: Aki a macskát piciny korában az utcán zsebébe csúsztatta, gyönyörű szobadísz állított elő belőle, és harminchárom okot talált arra, hogy azt a csodálatos állatot kiheréltesse.

ACÉL: A csodálatos görög egyenes „csodálatos játéka” közben.

SZILVA: Mese az a görög egyenes. A macska azért változott át szobacává, mert abban a szobában hiányzott egy élőlény.

MEGGY: Hogy társaságot teremtsen egy másik élőlénynek. Akkor már feledésbe merültek a kykladikusok csodálatos görbéi.

EZÜST: (gúnyosan) Acél kedvenc csigavonalai.

ACÉL: Azok a csigavonalak jelezték annak a kis planéta lakóinak első vagy utolsó kalandozásának irányát.

RÉZ: A fényfal előtt az elsőt vagy elsőköt, a fényfal után pedig az utolsókat vagy a végteleneket.

MEGGY: Megint keveritek az időt.

EZÜST: Az időben mi nem keveredhetünk el, mert a gépeink másként mérik az időt, mint az én földieim órácskái.

ACÉL: Egy kis planetáris rendszer időskálája nekünk már gyerekség, még pedig a földiek pelenkás és bölcsős gyermekségének értelmében.

ARANY: Nekünk is vannak gyerekségeink.

RÉZ: De ezeket a gyerekségeket a végtelenség görbéin regisztrálhatjuk.

EZÜST: Ezek után, hogy az adás sikerét mentsük, hallgassuk meg annak a régi Rossininek Macska-duettjét.

Felhangzik a Macska-duett, és a köpenyes társaság komikus táncba kezd.

MEGGY: Minek ez a nyávogás, ha már Ezüst történelmi macskája megfosztatott heréitől?

A Macska-duett végén a tánc komikus akrobációi közben lehullanak a köpenyek a táncolókról, és a szereplők a játékot ruhátlanul folytatják.

A tánc után Ezüst csendben fordul egyet székén, és újra megnyom egy gombot a gombok skáláján. Ezt új fordulat követi, amely újra szemtől szembe hozza őt a szereplőkkel és a közönséggel.

EZÜST: Vegyétek fel a köpenyeiteket.

A szereplők kelletlenül újra magukra öltik hajuk színéhez hasonló köntöseiket, és kissé gúnyos katonásdiszággal felsorakoznak Ezüst asztala előtt.

EZÜST: Elegetek volt a nyávogásból, most tessék végighallgatni a régi földi költő versét a macskáról.

HANGSZÓRÓ: Charles Baudelaire:

A MACSKA

Jőjj szerelmes szívemre, szép cicám,
de húzd be karmod büszke tüit;
hadd nézzem szemed, melynek parazsán
fém és agát elegye izzik.

Ujjam kedvére sétál ruganyos
fejeden-hátadon fel és le,
s mikor átcsap kezembe villamos
tested szikrázó lüktetése,

a kedvesemet látom. A szeme,
mint a tiéd, gyönyörű állat,
mély s törhideg, szúr és hasít vele,

s lábtól fejjig veszélyes illat
lengi körül, mint drága éter: a
bronz test párolgó zamata.

A vers alatt Szilva, Meggy és Arany macskapózba ereszkedik, és utánozza annak a régi földi négylábúnak mozdulatait, közben Acél, Réz és Vas csatlakozik hozzájuk, és ezzel új tánc kezdődik el, amelyben Acél, Réz és Vas a költőt játszsza, aki gyönyört talál abban, ha simogatja kedvenc állatát.

MEGGY: A költő is nagyon magános lehetett, Ezüst, hiszen csak az volt számára gyönyör, ha azt a négylábú emlőst cirógathatta.

ACÉL: A földi idő magánosai ilyen kiutat találtak magányukban.

ROZSDA: Ebben az egész macskaparadéban már Ezüst régi előadásai alatt is csak ő meg én maradtunk egyedül.

ACÉL: Eredj csak oda, Rozsda, Ezüsthöz, és simogasd sörényét.

EZÜST: Acél, ne komédiázz, hiszen földi életemben ez a vers volt sok régi ismerősöm kedvence.

MEGGY: Magános patkányok lehettek, Ezüst, régi ismerőseid.

EZÜST: Ezek teremtették meg azt, amit magunkkal hozhatunk anyagtárolóinkban ide a fényfal túloldalára.

RÉZ: Úgy emlékszem, hogy most még a vetítés van hátra.

EZÜST: Most fogom bemutatni annak a nőnek képét, aki a macska-vers szerzőjének kedvese volt.

Újra fordul egyet a széken, gombot nyom, és a színpad nagy fehér vásznán megjelenik Manet gyönyörű festményének színes reprodukciója, melyet Baudelaire szeretője néven ismerünk.

SZILVA: Micsoda ruha!

MEGGY: Micsoda fáradt szemek!

ACÉL: Tudhatott az a fáradt maskara sok mindent, amiről nekünk fogalmunk sincs.

ARANY: Biztos?

VAS: Én a magam nevében mondom, de lehet, hogy Rozsda is osztja véleményemet, hogy ez nem biztos.

TIZENNEGYEDIK NAP

A Világpolgár végleg lecsúszott Sekánál, mert a régi gyakorlat szerint indult rajthoz, és meglepedkezett arról, hogy kondíciója, amely eléggé elavult, új gyakorlatot igényelne. A közöttük lefolyt dialógus pl. azt is érintette, hogy Seka öccsének is azon a hatalmas sydneyi tengerparti fürdőhelyen van a villája, ahol állítólag a Világpolgáré is. Miután a Világpolgár lemaradt a felzárkózásban és még Seka öccsét sem tudta azonosítani, habár megpróbálkozott azzal, hogy alkalmaz egy ilyen embert építkezéseinél, ezek után csak üdvözlük egymást.

„Öcsémet már több mint tíz éve elgyászoltuk. Ennek a gyásznak hosszú előzménye volt. Miután innen olajra lépett, három évig leveleztünk vele Ausztráliába. Ekkor kezdtek visszajönni leveleink. Később kiderült, hogy ugyanez a játék lejátszódott öcsémrel is, mert a leveleket, melyeket ő írt ide, visszakapta azzal, hogy ismeretlenek vagyunk. Lehet, hogy ennek a levéljátéknak az olajra lépés volt végső fokon az oka. Öcsém ugyanis mulatós fiú volt, és egyszer újévvárásakor nagy dáridó közben, pohártörés miatt szembekerült egy milicistával. Öcsém mondta neki, hogy hagyja békében, hiszen mindent kifizetett, amit összetört, a büntetéssel együtt. A rend őre mégis bekísérte, és alaposan helybenhagyta. Öcsém rövidesen újra találkozott vele, újra összeakaszkodtak, és már odáig fajult a dolog, hogy az öcsém hátracsavart kézzel indult az állomás felé, amikor a másik, nem hátracsavart kezével megtalálta zsebében bokszerét. Közben, aki vezette, egy kicsit lazíthatott. Öcsém ekkor hirtelen mozdulattal jól kimért ütést helyezett el a kíséző állára, aki elterült a földön. A detektívrégények írói itt most találgathatnák, hogy a rendőr már lövésre kész pisztollyal kísérte-e és esés közben saját magát lőtte le, vagy pedig öcsém rántotta elő a kiterült kíséző revolverét, és azzal bosszulta meg nemcsak azt, amit addig kapott, hanem azt is, amit esetleg kapott volna tőle. Ezután eltűnt, és egy jó idő múlva az ötödik kontinensről jelentkezett. Egy ideig leveleztünk, és akkor következett be a már említett bélyegző-játék, a borítékokkal. Lótottunk-futottunk, először a rendőrségre, azután a Vöröskereszthez, de semmi hírt nem kaptunk öcsémről. Hosszú évek után megtudtam egy egyházon keresztül, hogy öcsém halott és hogy hova lett eltemetve. Ekkor következett a gyász. Vidékünk szokásai szerint egy éven át a család feketében járt. Évekkel később egy ismerősünk Ausztráliába költözött. Amikor búcsúzkodtunk, megkértem, nézzen ő személyesen utána öcsém ügyének, keresse meg a sírját, tudja meg, hogyan halt meg, és mindenről értesítsen bennünket. Földim írt kintről, hogy akcióba kezdett, de szüksége van a keresett személy apjának és anyjának nevére. Mi rögtön megírtuk a neveket.”

Egy éjszaka az izomsorvadásban szenvedő óriás nagy csöngetésbe kezdett szobájában, mert Seka a szomszéd szobában hangosan zokogott ál-mában. Seka hallotta a csöngetést, de nem ugrott fel, mint mindig, mert tovább akarta álmodni az álmot: azt álmodta, hogy öccse jött haza Ausztráliából. Másnap reggel korán csöngettek. Ő álmosan nyitott ajtót. Az ajtóban a postás állt. Repülőpostát hozott. A lakásban volt két bátyja is. Amikor föltépték a borítékot, kihullott belőle az elgyászolt testvér legújabb arcképe. Ezt az eseményt sem az óriás, sem a bátyja, sem Seka nem fogta fel ésszel, mert azt hitték, hogy az ismerős szerezte meg és küldte el a halott fényképét. Kollektív könnyezés kezdődött újra, és jól kisírták magukat, mire eszükbe jutott, hogy a levelet is el kell olvasni. A levelet pedig a halottá nyilvánított legfiatalabb testvér írta, és a tizenkét éves távollét után azt írta, hogy most már haza szeretne jönni, ha fogadják. Ekkor minden felgyorsult. Két hónap múlva megjelent feleségével és gyerekeivel.

Az új vendégek közül feljegyezhető az a szikár, ősz hajú asszony, aki testvére társaságában jár, egy hatalmas meggyfa furkósbotra támaszkodva. A furkósbotot nem azért viszi, mert nehezen jár, hanem mert a közeli erdő szélén laknak. De nemcsak a nagy bot jelenti számára a biztonságot, hanem az is, hogy éjszakára nem merik nyitva hagyni az ablakot, nehogy valaki beugorjon hozzájuk.

Minap az új vendégek közül két kedves látogatónk volt. Környékbeli városok lakói, egy kicsit már közelebb állnak az igazi aggkorhoz, mint amikor nyugdíjba mentek, de tele vannak vidámsággal, és szó ami szó, maradt bennük jó adag maradiság is. Kedvesen eltársalogtunk, de min-dennek a vége az lett, mintha külföldön folyt volna a társalgás, hogy itt minden a legjobb.

A medencében változott a váltásunk összetétele. Egy félkarú tenger-melléki lakos az egyik, egy széles „Volgán” érkező a másik. A medencé-ben közös tulajdonságuk az, hogy mindkettőnek kirívó tetoválások ékes-kednek a bőrén. A tengerparti talán egy kicsit nagyot hall, mert kegyet-lenül kiabálva mondta el mindig mondanivalóját. Nehezen tudott elhall-gatni. A „Volgán” érkező különleges kis kézikocsin ülve gurult a me-dencéig, és nagyon előkelően nyúlt végig a vízben. Nézegette az egyik autószerencsétlenség áldozatát, aki kilenc hónapig paralizált volt, de már segítséggel fel tud ülni, és a lábai is mozognak. Tudálékosan szemlélte, és a szakértő fölényével jelentette ki: „Magán, barátom, nincs segítség”. „Hogyan lehet egy betegnek ilyesmit mondani, hiszen mi látjuk, hogy napról napra javul, és egyébként is depresszióban van, tehát ilyesmit senkitől sem szabad hallania.” Én is közbeszóltam: „Maga bizonyára pszichológus, és azért tetteti magát hülyének, hogy véleményünket ki-kémlelje.” Egyébként ez a korlátolt és beképzelt alak szintén autószeren-csétlenség áldozata, „Volgáján” az asszonyával egyik fürdőhelyről a má-sikra vándorol, és nyilatkozzat.

Seka egyik bátyja várta őket a határon. Zágrábba érve telefonáltak Sekának, akinél már a népes család együtt volt, várták a „föleledt halot-tat”. Délután 5 és 6 között kellett megérkezniük. Eljött az öt óra, és a hat is. Akkor kezdődött a terven felüli várakozás: először csak izgalom, egyre fokozódó izgalom, később pedig már valóságos pánik. Másnap egy autóval Seka eléjük indult, hogy erre a megmagyarázhatatlan talányra választ leljen. Fogyott az út, de bátyja és a vendégek autója nem jött

velük szembe. Zágrábtól 25 km-re megpillantották az ismerős autót. Seka kiugrott, és ki akarta nyitni a veszteglő kocsiját. Egy milicista közbelépett, és a heves párbeszédéből hamarosan kiderült, hogy akit az ideges, dúlt arcú Seka keres, a társaságával együtt a rendőrállomáson van, ahol végre össze is találkoztak.

A kocsi azért nem jutott el tovább, mert Seka bátyja, aki a kocsit vezette, idegösszeroppanást kapott. A hátrapillantóban minduntalan feltámadt öccsének arcát látta, aki leburnultan és megőszült sörényével ült a hátsó ülésen, és éberén nézett. Ilyenkor a kocsi mindig nyolcast írt le, és addig írta a nyolcasokat, míg a rendőrség elejét nem vette a küszöbön álló szerencsétlenségnek.

Az autó aztán egy bérelt gépkocsivezetővel annyi késés után baj nélkül hazaérkezett.

TIZENÖTÖDIK NAP

Ma változott a menetrend. A tegnapi napsütés után ma esővel kezdődött. Ez jó levegőt is jelent, de azt is, hogy a gyaloglást úgy látszik, el kell napolnom.

A lóvelő-akció tegnap nem fejeződött be, mert Seka látogatása elmaradt. El kellett volna menni ahhoz a pácienshez itt a gyógy-lágerban, akinek nem tudjuk pontosan, mi a baja, de egy orvos azt írta elő neki, hogy lócsontvelővel kell masszírozni beteg végtagjait. A probléma az, hogy az illető nem tudja, hogy juthat lóvelőhöz. Megszerveztük, hogy autóval Szabadkáról hűtőtáskában friss velő szállíttasson neki a „Vetserumból”, de bennünket is érdekel, hogy milyen nyavalyát gyógyít az ilyen lóvelő. Közbe is szólt az Asszony: „Képzeld, ha három kenés után elkezdenél nyeríteni.”

A múltkori látogatás második fejezete úgy zajlott le, hogy Seka elmondta: az a bátyja, aki föltámadt öccse láttán a visszapillantóban idegösszeroppanást kapott, egy hét alatt kigyógyult a nyolcasokból, tehát újra szépen vezethetett.

A visszatért „halott” feleséggel és gyerekekkel érkezett. Ott kint az lett a felesége, akit itthon édesapja apácának dugott be egy zárdába. A zárdából írta a lány az apjának, hogy ki szeretne lépni a zárdából. Az atya válasza az volt, hogy nem fogadja vissza. A leány mégis kilépett a zárdából, és férjhez ment Seka halottá nyilvánított öccséhez.

Mindebből logikusan következik, hogy a kalandos vizontlátás után a hazatért „halott” feleségének első útja a szüleihez vezetett. A látogatáson derült ki, hogy a szigorú atya szorgalmasan levelezet kitagadott lányával, sőt a felesége számára küldött pénzeket is felvette, de mivel a leány anyja írástudatlan volt, az atya tovább folytatta a levelezést, kissé tovább, mint kellett volna.

A kis faluban nagy esemény volt a vendégek érkezése. Az atya nyitott ajtót, és az ölelkezések után a háta mögül előlépett a felesége és a két kisgyerek. A hazatért leány azt kérdezte apjától, hogy hol a mama. A házban levő két gyerek az ott álló asszonyra mutatott: „Itt a mama.” A távoli dáma arca befelhősödött: „Ez nem az én anyám.” „Nem a te anyád, de a mi anyánk”, mondták a gyerekek.

Így derült ki, hogy az a régi mama már régen halott, de a halála nem került be az atya távolba küldött leveleibe.

A beszélgetés azért zavartalanul folyt tovább, ám hirtelen észrevették, hogy a hazatért kitagadott leány nincs a házban. Szemközt egy italmérés volt, és keresés közben valaki véletlenül arra nézett. Hát a keresett asszony ott fekszik az italmérés előtt egy padon. Kiderült, hogy az események hatására átment a söntéshez, és habár azelőtt sohasem ivott, egyszerre felhajtott vagy fél liter konyakot.

A vendégség tehát úgy ért véget, hogy a holtrészeg asszonyt a lebar-nult, fehér hajú férje és gyerekei visszahelyezték az autóba, és visszako-csiztak Sekáékhoz.

A reggeli eső leesett, az ég kitisztult, és újra süt a nap. Ebből az kö-vetkezik, hogy ma mégis lesz valami sétából.

Fürdés előtt bekopogott az az asszony, aki az első napokban a málét hozta a Szomszédasszonynak. Jött, mert hallotta, hogy kerestük. Táská-jában volt még egy adag friss kajmak, azt átvettük, és felkínáltuk neki a fonásra váró gyapjúnkat. Kérdezte, meddig maradunk. Megmondtuk, és megígérte, hogy addigra menyével együtt megfonják.

Ma vidám fürdés volt. Lemaradt a káráló tengerparti, ám érkezett egy öregember, aki nagyon félt a víztől, és remegve vallotta be a meden-cében, hogy 87 éves építésmérnök. Az egész társaság derült ezen, de a derültséget még fokozta a negyven évvel fiatalabb feleség szavalása a medence pereméről. „Tatuskám, tedd le a bal kezedet, és fogd meg a kőpadot.” Tatuska tette volna le a kezét, de mihelyt belecsapott a vízbe, a mozdulat felemelte hordószerű testét.

Az építőhelyen zúg a motor, zajlik a munka, és a győzelem harminca-dik évfordulójának ünnepén teljes gőzzel épül az, aminek már május el-sején készen kellett volna lennie.

EZÜST: Most pedig következnek a híres földi képzőművészek alkotásai a macskáról vagy macskákról. *(Újra fordul a szé-ken, nyomogatja a gombokat és a hatalmas fehér vásznon egymás után tűnnek fel a híres japán, kínai és európai mes-terek remekművei a macskákról. A kivetített képeket a tré-fálkozásra és gúnyolódásra már nagyon hajlamos társaság is némán bámulja.)*

ROZSDA: Ezek a csend pillanatai, melyek Ezüst időnként megismétlődő adásaiban mindig bekövetkeznek.

EZÜST: Ezek a pillanatok emlékeztetnek a régi életemben múzeumokban töltött időre, amikor áhítattal álltunk meg egy-egy díszes, rámába helyezett festmény vagy rajz előtt.

ACÉL: Mondd, Ezüst, mindez meddig tart?

EZÜST: Ott, akkor, nekünk időtlen időkig.

ACÉL: És itt most nekünk?

EZÜST: Nekünk is a magunk módján időtlen időkig, tart-hat, hiszen akkor idézzük fel ezeket a képeket, amikor akar-juk, és addig szemléljük őket, ameddig nekünk tetszik, de az adás földi ideje szalad, és nekem át kell térnem a következő témára.

RÉZ: Ha ezt már egyszer fogták a földiek, akkor unalmas lesz számukra.

EZÜST: Ezt az „unalmas” részt Rozsda már egyszer hallotta, amikor a ti helyetekben volt az első adás alatt. Kezdje tehát ő.

ROZSDA: Ennek a résznek az a lényege, hogy fölhívjuk „kedves” földlakóink figyelmét, hogy ugyanezt az adást az ő időszámításuk szerint huszonöt földi év után újra megismételjük, hiszen akkor ugyanebből a sávból közvetíthetjük. Ezt már Ezüst egyszer elmondta, visszaadom neki a szót.

EZÜST: Itt, a fény századok világában, ez a csöppnyi huszonöt földi év semmiség. Itt a létezés tudatának öröme is mérhetetlenül lassúbb, mint ott, de ez a „lassúság” nem hiszem, hogy csökkenti intenzitását. Nekünk az ottani tempó lélegzet-állító gyorsasággal pereg, és valószínű, hogy a létezés tudatának öröme is másként mérődik. Most, úgy érzem, hogy ez a pillanat, ez a huszonöt évnyi pillanat, amely egy évezredet zár le itt, a fényezredek világában, se Rozsdának, sem a többieknek nem jelent semmit. Mégis sejtem, hogy mennyi minden történhet ezalatt ott, az ottani évezred küszöbönálló fináléjában.

ACÉL: Semmi.

EZÜST: Nekik semmi, de én éltem abban a tempóban, és sejtem, hogy töméntelen esemény történhet. Most arra kell kitérnem, hogy ez alatt az imént semminek nyilvánított huszonöt földi év alatt néhányszor megváltozhat a bolygócska arca, néhányszor megváltozhat a földiek szavainak értelme, ezért szőttem bele ebbe az adásba a szavak igazi értelmének hangsúlyozását, mert megtörténhet, hogy a földiek változásával és földjük változásával elfajul szavaink értelme. Ezért volt itt a szó értelmének kinyilvánítása, ezért volt itt a vers értelmének kinyilvánítása, ezért volt itt a művészetnek nevezett hangvilág és formavilág mutogatása. Ha mindezt most onnan senki sem vette még észre, akkor a számunkra fénypillanatot jelentő negyed évszázad múlva talán majd akad ott valaki, aki ugyanezt az adást felfogja, megnézi és meghallgatja. Ha pedig már most fogta valaki ezt az adást: van egy nyersanyaga, mellyel, ha kedve tartja, eljárásadozhat a következő huszonöt földi év alatt. Ha más dolga nincs, mondanák a szkeptikusok, ám én hangsúlyozom és hiszem, hogy akadnak olyanok, akik érdemesnek tartják majd, hogy ezzel eljárásadozzanak.

SZILVA: Majd összevissza keverve másolnak bennünket, színházacskáikban mutogatják egymásnak, hogy milyen köpenyeket, ruhákat, cipőket, ékszereket viselnek.

EZÜST: Nem az a lényeg, hogy ki milyen módon pávaskodik, ellenben lényeges lehet az, hogy hol hogyan ismétlik ezt el. Mert a Földnek különböző részein különböznek a nyelvek, az ízlések, az értelmi szint, és ennek az adásnak ez a sokféleség rengeteg formai módosulást adhat: amellett a lényege mindenhol megmaradhat. Földi szóismeretem tudatában úgy

fejezném ki magam, hogyha ezt, amit most mi itt véghezvisszünk, és ott látják ezt, akkor a következő adásunkig számtalan változatban, számtalan rendezésben, számtalan különböző ottani tehetségek közreműködésével gazdagíthatják, módosíthatják és idomíthatják ahhoz a helyhez és ahhoz az időhöz, ahol megkísérlik megismételni.

ROZSDA: Ez a Földnek szánt pillanattöredék, úgy érzem, Ezüst, a vége felé közeledik.

EZÜST: Igen... (*Elérzékenyedik.*) Tehát kedves földieim, búcsúzunk Tőletek, és ha láttátok, elnézésteket kérem, hogy a szó becsületéért és megbecsüléséért emeltem fel a hangom, mert már az én időmben is elkezdődött a szó deformációja, és hogy most mivé lett ott, nem tudhatom. Ezért én most elvonulok, és a megbeszélte időben újra így találkozhatunk.

Ezüst feláll, mélyen meghajol, és kivonul. A többiek tisztelettudóan félreállnak, hogy sorfaluk előtt elvonulhasson. Miután kiér a színről és az önműködő ajtó becsattan mögötte, a társaság felélénkül.

ROZSDA: (*odalép Ezüst üresen maradt székéhez, és gúnyosan utánozza az elvonult hajlongását*) Igen tisztelt földiek, aki itt most ünnepélyesen elvonult, azért sietett, hogy elkezdje a tárolóba beszélni (*gúnyosan*) memoárjai tartalmát, s hogy aztán rövidesen elnyomja az álmot, ezért most mi is öt perc szünetet tartunk, hogy utána folytathassuk azt, ami most itt ebből az ünnepélyes, díszköpenyes adásból kimaradt.

Vége a második felvonásnak.

TIZENHATODIK NAP

Tegnap ünnepeltük a győzelem napját. Úgy belekeveredtem annak a kósza Topolovnak a második felvonásába, hogy a TV ekránján közben kétszer is lepergett a nagy katonai parádé, itt pedig a vendéglő nagytermében nagy tombolajáték volt, amelyen az egyik beteghordóm még nyert is. Reggel a Világpolgár bevallotta, hogy az egész összeget, amit hordozónk nyert, elitták, és a Világpolgár is hozzájárult az örömhöz néhány adag vodkával.

Ma nagy zsvajjal érkeznek az új vendégek. Lehet, hogy a váltás jön, de lehet, hogy a víkendezők is útba ejtik az Atomfürdőt. A csoportosulások nemcsak személyek körül alakulnak ki, mint például a Világpolgár körül, hanem absztrakt csoportok is fennállnak, mármint úgy, hogy tudomásunk van egymás nyavalyájáról és mindenki nyilvántartja a hozzá hasonló betegeket, még akkor is, ha személyi kontaktus nem is jön létre.

Nekem is van egy ilyen társaságom, akikkel semmi személyes kontaktust nem tartok, de ahogy én tudok róluk, ők is tudják rólam, hogy miért vagyok itt.

Harangoznak. Pravoszláv húsvétkor hallottuk utoljára ezt a harang-

szót. A fenti kolostor „konzulátusa” ez a kis templom itt az Atomfürdő peremén.

Tegnap este nagyon fáradt voltam, Topolov volt az oka a fáradságnak, de lehet, hogy a gyógyító víz fáraszt így el, hiszen nemsokára vége a kúrának.

TIZENHETEDIK NAP

Maradok próféta. Ma is rengeteget kínlódtam Topolov papírjaival, folytattam a tegnapi elemzéseimet, és sehogy sem tudtam rájönni arra, hogy az a rengeteg érthetetlen szöveg mit jelenthet az eddigi világos és érthető Topolov-szövegek után. Nyilvánvaló, hogy ezt, ami még hátra maradt, a gazember valami titkos írással írta. A napi munka eredménye az a hirtelen ötlet, melyhez az ő logikája vezetett el.

Abból indultam ki, hogy az eddig leírt két felvonás, bár vacak kézírással és sok javítással készült, mégis érthető volt számomra. Nyilvánvalóvá lett előttem, hogy ez a rejtélyes betűrengeteg valószínűleg a különös szindarab harmadik része, vagyis a harmadik felvonás.

Ahogy végigböngésztem az eddig lejegyzetteket, láttam, hogy a legolvashatóbb és az először átmásolt Topolov-szöveg az a két jegyzőkönyv, melyet pofám az első és második felvonás koreográfiájához jegyzett le. Elég jól ismerem, bizonyos, hogy készített ő egy ilyen elmékedést a harmadik felvonás koreográfiájához is. Az ő logikája szerint csak az tudja elolvasni a harmadik felvonást, akinek átadta az előbbieket is, azzal a két olvashatóbban leírt jegyzőkönyvvel. A titkos írással írt harmadik részből ki kellett keresnem azt a jegyzőkönyvszerű valamit, amilyent az első két felvonáshoz is írt, hátha a már meglevő két elmékedésből ki tudom majd hámozni, hogy milyen az a titkos írás, amellyel a harmadik elmékedés készült, s ha azt megfejtem, a többi már gyerekjáték lesz.

AZ ATOMFÜRDŐ BEMUTATÁSA A „7 NAP” SZÁMÁRA

Az Atomfürdő Gornja Trepčán van, Szerbiában, Čačaktól 18 km-re, Vujan és Bukovnik déli lejtőin. Tengersizint feletti magassága 460 méter. Ez a magasság lehet az oka, hogy a hideg éjszakák ellenére, a vendégek közül senki sem náthásodott meg. A hegyvidék minden bája és szépsége, a növényzet és a madárvilág teljesen kielégíti, szerfelett gyönyörködteti az itt időző gyógyulót.

A gyógyvizet már nagyon régen felfedezték, először a pásztorok, akik a forrás környékén legeltették nyájaikat, később a szerzetesek, akiknek a hegyen kolostoruk van. Ma, ebben a rohamlépésben fejlődő világban ez a gyógyfürdő is fel szeretné venni a lépést, hogy megtalálja helyét az előre törők sorában.

A reumát, az isiást, érelmeszesedést, különböző idegbajokat és benuulásokat már nemcsak a környék lakói gyógyítják itt, hanem az ország minden részéből találunk itt betegeket. Vannak külföldiek is, éppen most tartózkodik itt egy ausztráliai.

Az Atomfürdő még nem került be a társadalombiztosítás jegyzékébe, mert hivatalosan még nincs elismerve, de már épül a nagy befogadóké-

peességű gyógyintézet, amely, ha megnyílik, az ország egyik legnagyobb gyógyfürdőjévé változtatja Gornja Trepčát.

A fürdőhely régi orvosa nemrég halt meg, a fiatal új orvos most végzi az egyetem harmadik fokozatát, és habár péntek kivételével mindennap látogatható (a fürdő prospektusa szerint), voltaképpen hetenként kétszer kereshetik fel a betegek.

A betegek kétszer fürödnek naponta. Egyszer a felső medencében, a régebbiben, egyszer az alsó, újabb medencében. Mind a kettő kis méretű medence, befogadóképessége korlátolt. Ilyenkor még tíz-tizenkét személy számára szolgál, de a főszezonban harmincan is bent szoronganak minden váltásban.

Ezek a medencék olykor túlórák nélkül nem tudnak eleget tenni rendeltetésüknek. Sokszor éjjel után háromig is túlóráznak a medencék is és az Atomfürdő személyzete is.

Az ideérkező a gyógyfürdő fogadóirodájában már előre lefoglalt helyet befizeti az illetményekkel együtt. Kap egy beteglapot, és azzal kell neki az orvosnál jelentkeznie, ha megtalálja, mert ő írja majd elő a terápiát: hogy hány percet fürödjön a beteg és hányszor naponta, hogy milyen vizet igyon és mennyit.

Az Atomfürdőben kétféle gyógyvíz csorog a két medencébe.

A fürdőhely különlegességének nevezhetjük, hogy a trepčaiak felhordják a vendégeknek kertjeik termékeit, az ízletes túrókat és a kajmakot, sőt lehet tőlük beszerezni gyapjút is, melyet a vendég kívánságára meg is fonnak.

Az Atomfürdő mutatós vendéglőjét már „Atomfürdő” néven ismerik, pedig nem is olyan régen még „Šumadija” volt. Nagyon szép, modern étterem, és éjjelenként zenekar és énekesnők is működnek benne.

Az itt lakók hozzáférhető, emberséges emberek, és az itt gyógyulónak néhány nap múlva, barátságuk jeléül, már meleg malét is hoznak.

Egy biztos: aki itt keresi a gyógyulást, ne úgy csomagoljon össze, mint aki tengerre utazik.

AZ ATOMFÜRDŐ EGY NAPJA A „7 NAP” SZÁMÁRA

Ilyenkor még tart a párhuzamos koncert: a vendéglőben szól a zene, és énekelnek az énekesnők és a tájon még nem hallgatott el a békák koncertje sem. Nemsokára azonban bekövetkezik az Atomfürdő csendje. Ilyenkor már a medencékből is kivonul az utolsó váltás, és mindenki ágyba kerül.

Nem mindegy, hogy milyen ágyba. A derűlátók várták, hogy a május elsejére beígért korszerű gyógyintézet már megkezdheti működését, de még mindig két csoportra oszthatjuk a vendégeket. Szerencsésebb részük kamping-házakban kapott helyet. Ott a hűvös éjszakákon használhatják a villanykályhát, reggel, ha hoztak magukkal resót, elkészíthetik reggelijüket és kávéjukat, de ha magánházakban kaptak helyet, a házigazda nem engedné meg külön fizetés nélkül a villany fogyasztását. Vannak olyanok is, akik huszonöt fekhelyet kiadnak naponta, ilyen villany-felülfizetéses alapon, úgy látszik, itt még nem nagyon törődnek a vagyon eredetének kivizsgálásával.

Hajnalban a társadalmi és privát szektorban megszállt vendégek ré-

szére egyforma csodálatos hangversenyt kezdenek a madarak. Hangversenytermük az erdő, mert a farengeteg körülállta az Atomfürdőt, és az erdőben hangzó hangverseny minősége felülmúlja az „Atomfürdő” vendéglő hangszórós és énekesnős zenekarát.

Ameddig a május elsejére beígért gyógyintézet el nem készül, addig az Atomfürdő a segítségre szoruló betegeket csak kísérettel fogadja, mert az előírt fürdőkúrára ugyan elszállítják a mozdulatlanokat vagy alig mozgókat, ha befizettek erre, de az ilyen vendégek személyi szükségleteit a kísérők látják el.

Az étkezés megoldása is különböző. Van, aki a szállásadó konyhájára szorul, egyszerűbb azonban a kampházakban bekapcsolni a resót és fölmelegíteni a boltban vásárolható kész ételeket, de a legegyszerűbb a járó betegeknek, akik helyet foglalhatnak a vendéglőben.

Ma reggel mindenki álmos volt. Hat óra helyett fél nyolckor nyitott a bódé, mert késett a lepénysütés. Lakodalom volt az éjszaka.

A lakodalmak itt is külön szertartást igényelnek, hiszen a nagymamák itt is, akár nálunk, már az unokák stafíringját készítetik.

Hangos lakodalmak dúlnak ezeken a tájakon is, még hangosabbak, mint nálunk, napokig tart egy lakodalom, és a lakodalmások kedve megmarad a lakodalom utáni időkre is, mint ahogy megvolt már a lakodalomra való készülődés napjaiban is.

Vasárnap is nagy sürgés-forgás volt a forrásvíz márványtáblával díszített lefolyója előtt, mert újra és újra sorba állnak a vízért: demizsonokkal, műanyag korsókkal, hordócskákkal, vizespalackokkal, és nemcsak a környék lakói, hanem autókkal, kombikkal érkező közeli és távoli városiak is.

Itt nem olyan ritka az írástudatlan, mint gondolnánk, azért vannak, akik az autók rendszámtábláiról nem tudják leolvasni, milyen városból érkeztek a vízvivők.

Egy derűs bocskoros bácsika, aki kannákkal állt a vízért sorba, hangosan jegyezte meg: „Jó víz ez, csak igyátok! Minden megboldogultat ez gyógyított meg.”

TIZENNYOLCADIK NAP

„Tisztelem a bocskorodat!” Így szólt a villanszerelő a padon ülő Sztojancsehoz, átadta neki a megjavított konnektort, és már ment is tovább. A napokban ez a villanszerelő csinált egy kis riadót barakkjaink között, mert délutáni alvás idején egy nagy láda szöveget ejtett ki a kezéből. A rengeteg szög szétszóródott, és a villanszerelő hangosan áldotta a szöveget is és a jó szerencsét is.

Sztojancse nem sokáig tartogatta a konnektort, letette, és átkúszott a juharfa árnyékában álló kis barakk-szomszédhoz, amelynek belépőjén Gordana ült.

Később már Sztojancse Gordana mellett ült, nyakában a csinos leány ezüst nyakláncával, egyik kezével a láncal játszott, másik kezével pedig az olvasó leány kezét fogta.

Ez a juharfa, amely Gordanáék piros tetős barakkját teljesen elborítja, belátszik ablakomon, és hajnalonként érdekes játékot űz velem, mert ahogy az ég világosodik, a fa lombsátorának kis hézagain bevilágít

a hajnali ég, és mivel a lombsátor sötét, olyan tüneménynek vagyok szemtanúja, minthogyha egy egészen ismeretlen csillagos ég kandikálna be az ablakon.

Az is lehet, hogy a déli féltéke valamelyik pontján fekszem, mondjuk Dél-Afrikában vagy Dél-Amerikában, és nem ez a mi csillagos egünk a látványom, hanem egy olyan ég, amelyet még sohasem láttam.

TIZENKILENCEDIK NAP

Ezekben a napokban megfejtettem Topolov titkos írását. Azt tette, hogy a harmadik felvonás koreográfiájáról szóló elmélkedést vette alapnak, és ennek a címnek a betűit behelyettesítette Vuk Karadžić harmincbetűs ábécéjével. Ez azt jelenti: az elmélkedés első betűje a, a második betűje b, harmadik betűje v stb.

Így, fáradságos munkával, sikerült kihalásznom ennek a harmadik felvonásról szóló elmélkedésnek első két fejezetét.

A második felvonásban lezárult Ezüst bogaras programja, amelyet az ősi bolygó lakóinak sugárzott, és megkezdődött Rozsda kontrája. Ennek a kontrának az előjeleit már megérezhettük az első felvonásban, de most itt, a harmadikban tetőzik. Acél lesz a leghangosabb, hiszen ő „szakosította” azt az anyagot, amit Ezüst „elprédikált” a régi bolygó új hallgatóinak.

Tehát, ha Acél tenyereit a szemére szorítja, megjelenik a színpad hátsó fehér falán az e l l e n v é l e m é n y.

Felélénkült az Atomfürdő. Ez az élénkülés a küszöbönálló igazi szezon előjele. A fürdőn belül az a változás történt, hogy a sokasodó vendégek mellett beérkeztek a szezonmunkás beteghordók is, az eddigiek pedig fehér köpenyt húzva előléptek kabinosoknak.

Ma nagy volt a riadalom az alsó fürdőmedencében. Az épülő stacionár tetejéről a munkások a forrásba dobálták a szemetet, és így a medence vizébe került a falevelekkel tarkított szemét.

Olyan javaslatok is elhangzottak, hogy jelenteni kell az esetet a fürdőigazgatóságnak. Érdekes lehetett volna az a jelentés, és talán egy hét múlva kaptunk is volna rá „megfelelő” választ.

Áttolattam magamat a fürdőkádakhoz, és a mára tervezett egyszeri fürdést ott hajtottam végre.

Az Atomfürdő egyik állandó témája, nemcsak a betegek között, hanem az egyre nagyobb számú személyzet között is: A SÁR.

A gyógyprogramban nyaranta szerepel a gyógyász-teleolid terápia is.

Ez már meg is kezdődött, de csak „maszek” vonalon, ami azt jelenti, hogy a takarítónők munkaidő után ezzel a csodasárral kenetik azokat a betegeket, akik ezt honorálják nekik.

HUSZADIK NAP

Ez a nap már tegnap este elkezdődött, amikor az összegyülemlett felhőkből kevés mennydörgés után megeredt az eső. Azt hittük, valami futózápor, de nem zápor volt, hanem egy lassan erősödő hatalmas eső,

amely belenyúlt az éjszakába, és ma reggel, amikor azt hittük, hogy már elállt, hirtelen újra nekifogott.

Ez az eső mintha összejátszott volna Sztojácse egészségével. Már az este át kellett mennie az Asszonymak: lázat mérni, teát vinni és megfőzni, és a szomszédoktól összegereblyézett lázcsillapítókkal időlegesen elejét venni a bajnak. Sztojácseknak nagyon tetszett a lázmérő, meg is kérdezte, hol szereztek? A válasza újra kérdezett, és a párbeszéd vége az lett, hogy az Asszony neki ajándékozta a lázmérőt.

Reggel jött az öreg macedón nagymama, és mondta: „Bedugtuk azt, de a gyerek nem tudja leolvasni.” Erre újra és a mai nap folyamán még néhányszor felvette az Asszony a nővér szerepét.

Az ügyeletes ápolónőnek reggel kell érkeznie, és lehet, hogy meg is érkezett, de elment valahova kávézni, így a nap most már vége felé jár, de se az ügyeletes ápolónő, se orvos nem nyitott ajtót Sztojácsera.

A posta felvette a gyerek apjának címzett táviratot, hogy rögtön jöjjenek érte, mert beteg. Ez a betegség a szomszédban, mint egy lustaság gyanánt, átáradt rám is, egész nap csak heverészek, és várom a holnap napot, mert valószínűleg holnap reggel érkezik a kocsis, amellyel húsz nappal ezelőtt megérkeztünk.

Már délelőtt elállt az eső, most pedig süt a nap.

Ez a visszavonulási lustálkodás vitt rá, hogy újra átböngésszem Topolov elmékedését a harmadik felvonás koreográfiájáról. Ennyit találtam még benne:

A felvonás a közönség számára azzal is izgalmassá válhat, hogy a második felvonásra bemért fizikai átállítódásnak ideje a harmadik felvonás vége felé kezd lejárni.

Acél fényfalon túli rebelliója, a felvetült ellenképek (gondolatainak tükröződése) és a kimondott ellenmondatok mellett, megőrzi azt a tisztességtudó gúnyt, amely már az első felvonásban sejthető volt.

A felvonás vége felé felgyorsul az átállítódás, fokról fokra nyúlnak és lassulnak a szavak, a mondatok, és szinte kimonda-ni sem lehet, hogy v-é-g-e.

A napokban itt megjelent, és újra fel-feltűnik egy kósza szerzetes rongyos és piszkos ruhájával, gondozatlan szakállával. Azt mondják róla, hogy Žičáról jött, de ő mindig mást mond, és eljár a gyógyvízbe fürödni. Az, hogy mindig mást mond, kicsit a Világpolgárra is emlékeztet, mert úgy látszik, a gyógyvíz nem ellenőrzi le a gyógyítottak szavait.

HUSZONEGYEDIK NAP

Minden úgy történt, ahogy kiterveztük. A „Volga” megjött, de nem kilencre, hanem nyolcra, és én tovább feküdtem, várva, hogy mi lesz, közben már az Asszony és a gépkocsivezető töltötték a demizsonokat.

Fél kilenc körül a kilencven liter víz mellé berakodtak engem is, és megindultunk a gyönyörű šumadijai tájon hazafelé.

Virágzik az akác. Semmi sem történt másként, mint ahogy azt el lehetett képzelni, csak a táj volt egy kicsit szebb, viszont az erőnlétem fenemód cserbenhagyott.

Két szünet is volt kocsikázás közben, mikor útitársaim betértek reggelire, kávéra.

A főváros mellett szépen elhúztunk, de Újvidéken megállva kiderült, hogy másnap fogad a professzor.

Kicibáltak a kocsiból, és beraktároztak egy csodálatos magánlakásba, ahol pazar, aranyozot keretekben szép gobelinek lógtak a falon és ahol minden másként volt, mint Trepčán.

Ott lent, abban az egészségügyi koncentrációs lágerban szépen hozzáidomultunk a körülményekhez, szép emberi kapcsolatok teremtődtek, lehet, hogy gyógyultam is, de ez az út, ez teljesen kikészített.

Volt, ahogy volt, úgy érzem, hogy a halál kevesebbet könyvelt harminc év előtt a maga javára Hirosimában és Nagaszakiban, mint amennyit az élet nyer a Gornja Trepča-i Atomfürdő vizének gyógyító, időtlen közönyétől.